

Brassói Lapok

XL. évfolyam

2. szám

Főszerkesztő:

Szele Béla dr.

Csütörtök

1934. évi január 4

ELŐFIZETÉSI ARAK: Belföldre: postai szétküldéssel havonként 60 lej, postautalványon átutalva, vagy a kiadóhivatal pénztárához befizetve. Aki pénzbeszedő megbízott útján fizet, az beszédési díj címén Brassóban további 2 lej, vidéken 6 lej fizet havonta. — Kézbesítési díj havonként 8 lej. — Külföldre negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — HIRDETESEK díja hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegoldalon 6 lej, páratlan (jobb) szövegoldalon 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Brassó, Károly király-utca 56-58. Telefonszámok: kiadóhivatal 82., szerkesztőség 83.

LÁSSUK: SEPSISZENTGYÖRGYÖT!

Az egész ország egységes részvétele mellett:

Elttemették Duca miniszterelnököket

Kiméletlen lendülettel pótolják a hatóságok és katonai karhatalom azt,
amit éveken keresztül elmulasztottak

Részletes jelentés a statáriális rendelkezésekről és intézkedésekről

Megerősítellen külföldi hír Titulescu lemondásáról

Bukarest, január 3

Románia helpolitikai ujéve annak a megdöbbenő, gyászos eseménynek a nyomasztó és aggasztó hatása alatt vette kezdetét, amely olyan tragikus módon zárta le az amugy is izgalmas és esztendő. A helpolitikai ujesztendőt az az Ateneul-beli komor ravatal jelképezi, amelyen az ország legkiválóbb legképzettebb és legfelvilágosultabb politikusának, Duca Jon-nak kihűlt teteme nyugodott.

Duca miniszterelnök galád meggyilkolásával súlyos csapás és megpróbáltatás érte nemcsak a román liberalizmust, hanem a hitlerista diktatúra átkos módszerei ellen való elkeseredett küzdelem egész nemzetközi frontját is. Ezzel magyarázható, hogy a kormányzat a fennálló alkotmányos rendszer védelme címén a közrend érdekében az ostromállapot rendkívüli eszközeihez folyamodik. A rendkívüli intézkedés viszont csak úgy indokolható, ha ezek az eszközök a jobboldalról valóban fenyegető anarchia veszélyének elhárítására és elfojtására s a demokrácia és szabadelvűség rendszerének a biztosítására fognak szolgálni. S csakis átmenetileg. Csupán addig, amíg — a mint egyébként a kormány fogadja — parlament útján meg lehet teremteni a biztosítékokat a reális szélsőjobboldali veszély törvényes leküzdésére, a míg garanciák lehet az ország gazdasági, társadalmi és politikai életének további nyugodt, szabad fejlődését.

A borzalmas színajai merénylet, bármennyire aggasztó és elszomorító megnyilvánulása is az elvakult jobboldali terrornak, csak átmenetileg vonathtja maga után az életbeléptetett rendkívüli állapotot. Indokoltsága ellenére sem szabad állandósulnia, tulterjednie a tényleges szükségesség, a jobboldali anarchia elnyomásának határán, mert különben éppen azokat az eszméket és hagyományokat tagadja meg, amelyeknek a tragikus elhunyt politikus áldozata, vértanúja lett. Duca Jon uralomrajutása óta ismételtén hitet tett a minden tekintetben vett liberalizmus, a demokrácia és alkotmányos parlamentarizmus mellett, ennek a manapság bátor hívallásnak a jegyében szállt sikra s esett

el az elvadult gyűlölködés sötét, reakciós diktatúrájának az előtörésével való harcban.

A halott emlékének, kegyeletének és testamentumának a megsértése volna tehát az, ha a rendkívüli eszközökkel való megtorlás és sokban késeinek bizonyult rendteremtés azokat az erőket is sújtaná vagy béklyóba verné, a melyek a megértő és szabad demokrácia megszilárdításának és általános kifejlésének a vonalában működtek és akarnak továbbra is működni.

A rendkívüli intézkedéseknek ezuttal még kevésbé szabad, mint a multban, érinteniök és korlátozniok azoknak az elveknek és törekvéseknek az érvényesülését, melyeknek védelmét eredetileg szolgálni hivatottak.

Az ujesztendő olyan sorsdöntő elhatározások elé állítja amugyis az egész világot, hogy a demokrácia, az igazi néperdekek és a népek közötti békés együttműködés eszméinek izmosítása parancsolóbb szükségesség, mint bármikor volt.

Hol lépett életbe az ostromállapot?

A szombat esti folytatolagos minisztertanácsról az alábbi közleményt adták ki: „Az Angelescu Constantin dr. elnökelete alatt december 30-án összeült minisztertanács, megvizsgálva az utóbbi események által előidézett helyzetet, a következő határozatokat hozta:

December 30-ikán éjjel 12 órától kihirdették az ostromállapot. Az ostromállapot rendszere Bukarest, Kolozsvár, Csernovic, Jasi, Kisenav, Galac, Konstanca, Temesvár, Nagyvárad városokban s Prahova és Dambovita megyékben kerül alkalmazásra.

A vonatkozó királyi dekrétum értelmében az ostromállapot szükség szerint kiterjeszthető, vagy megszükinthető.

A december 9-iki minisztertanácsi határozatok következményeképpen felfüggesztetnek mindazok a köztisztviselők, beleértve a klérus és a tantesület tagjait is, akikről bebizonyítást nyer, hogy a fentebb említett minisztertanácsi jegyzőkönyvben szóbanfor-

gó terrorista jellegű politikai alakulatokban szerepelnek.

A kormány a parlament működésének első napjaiban törvényt fog benyújtani ezeknek az intézkedéseknek a jóváhagyásáról. A belügyminisztérium és az igazságügyminisztérium a törvényhozó testületek megnyitásáig elő fogja készíteni az állam védelméről szóló törvényt. A közoktatásiügyi miniszter intézkedni fog, hogy szigoruan végrehajtsák az egyetemi fegyveremre és a diákegyesületek működésére vonatkozó új szabályrendeletet.

Ezzel egyidejűleg a kormány tudomásul vette a belügyminisztérium által kapott jelentéseket, amelyekből megállapítható a galád merénylet ellen országsszerte megnyilvánult közfelháborodás, valamint a közvéleménynek a kormány által tett intézkedésekkel való szolidarizálása a közrend teljes eréllyel való fenntartása és az országnak a nyugodt és eredményes építőképesség útján való elővezetése érdekében.

Az ostromállapotot területen a közrend fenntartását a katonai hadbíróság veszi át

A királyi dekrétum, amelyet az uralkodó a kormány előterjesztésére aláírt, a parlament által való utólagos jóváhagyás feltétele mellett felhatalmazza a kormányt, hogy elrendelje az ostromállapotot az 1864 december 10-iki törvény értelmében.

Ennek megfelelően mindenütt, ahol kihirdették az ostromállapotot, a közrend fenntartása a katonai hatóságok kezeibe ment át. Az alkotmányt, közrendet és állambiztonságot érintő bűnügyekben és vétségekben a vizsgálat és az ítélkezés hadbíró ág hatáskörébe tartozik.

Az idézett törvény értelmében a katonai hatóságoknak joguk van házkutatást tartani bárhol és bármikor, a mint a szükség megkívánja, elrendeli minden fegyver és lőszer beszolgáltatását s kutatni azok után, cenzurálni a sajtót s mindenféle nyomtatványt, valamint meggátolni bármely lap, vagy kiadvány megjelenését, vagy csak bizonyos hírek és cikkek közreadását,

betiltani, vagy feloszlatni bármely gyűlekezést, tekintet nélkül a résztvevők számára.

Az ostromállapot akkor szűnik meg, a mikor hihető, hogy a nyugalom és rend helyreállt.

Cenzura az egész ország területén

A királyi dekrétum alapján a kormány egyelőre csak a fentebb említett városokban és megyékben léptette életbe az ostromállapotot, a cenzurát azonban az egész ország területére elrendelte.

A II. hadtestparancsnokság rendeletei

A fővárosban a II. hadtest parancsnoksága még a szombatról vasárnapra virradó éjszak két rendeletet adott ki. Ezek egyike felhívja a lakosság figyelmét arra, hogy mindazok, akik büntetettre, lázadásra, vagy polgárháborúra bujto-

nak akár szóban, akár írásban, ugyszintén mindazok, akik gyűlésekkel, vagy csoportosulásokkal megszégik a nyugalom, rend és az állambiztonság fenntartását célzó rendelkezéseket, az 1933 december 30-iki királyi dekrétum előírásaiha ütköznek. A második rendelet kimondja, hogy a lakosság köteles január másodikán este 6 óráig beszoigáltatni a katonai hatóságokhoz mindennemű fegyvert és lőszert.

Csak az aktív katonáknak és az erre speciálisan feljogosított intézmények tagjainak van joga egyenruhát és jelvényeket viselni.

Gyűlések csak a hadtestparancsnokság előzetes engedélyével tarthatók, kivéve az állami intézmények, bankok, kereskedelmi és iparvállalatok igazgatósági üléseit. A színházak, varieték és más szórakozó helyek, ideértve az éttermeket, bodegákat, bárakat és kávéházakat is, éjjel 12 órakor kötelesek bezárni.

Házkutatás Bratianu Györgynél, Tileanál és Gogánál

A részleges ostromállapot szombat éjjeli életbeletetésének következtében az ostromállapot városokban elmaradtak a szokásos szilveszteri szórakozások és mulatságok, miután a nyilvános helyiségeknek pontban éjfélkor be kellett zárniuk.

Az ostromállapotról szóló királyi dekretum alapján a katonai hatóságok még a szombatról vasárnapra virradó éjjel házkutatást tartottak Bratianu György, Tilea Viorel volt miniszterelnökségi államtitkárnál, Goga Octávián és Nae Ionescu, a Cuvântul című lap főszerkesztője lakásán is.

Valamennyiükől összeszedtek mindenemű olyan iratot, amely valamilyen összefüggésben áll a Vaszgárda tevékenységével.

Betiltott lapok

A II. hadtest parancsnoksága betiltotta a Calendarul, Cuvântul és a Fortu tanár szerkesztésében megjelent Drumul Nou című lapok megjelenését s szerkesztőségüket lepecsételtette. A Calendarul főszerkesztője, Crainic Nichifor és több munkatársa — mint ismeretes — még a szombatra virradó éjszaka óta letartóztatásban vannak Jilaván.

A vaszgárdisták letartóztatása egyébként szombat óta állandóan folyik az egész országban.

Ujév napján délután a bukaresti rendőrségnek sikerült elfognia Vlad Ion vaszgárdistát, aki fűtárszolgálatot teljesített Cantacuzino-Granicerul tábornok és a Vaszgárda bujkáló vezetői között.

A szintén letartóztatott kapitány-helyettes tábornoknál lefoglalt iratok és Vlad valamása olyan adatokat juttattak a rendőrség birtokába, amelyek alapján nyomára jöttek magának a vezérnek, Corneliu Zelea-Codreanu-nak is, akinek letartóztatása állítólag ugyancsak küszöbön áll.

A gyilkosok újabb kihallgatása

Duca miniszterelnök három merényletjének a részletes kihallgatását a pletykás ügyészség végezték, ahova a gyilkos Constantinescut a Bustenában elfogott egyik cinkosával, Belimacé-val és a Szinajában letartóztatott Jonsescu Virgil vaszgárdista mérnökkel együtt szombaton délután szállították át. A harmadik merénylet, akinek sikerült megszöknie és a ki ezután vasárnap délelőtt 10 órakor önként jelentkezett az ilfovi ügyészségen, vasárnap délután szállították Ploestibe.

A prahovai ügyészség vizsgálatának és a fővárosi rendőrhatalóságok által tartott házkutatások eredményeképpen kétségtelen megállapítást nyert, hogy Duca miniszterelnök nem csupán a három merénylet, hanem a Vaszgárda egész vezetősége által kitervezett szabályszerű összeesküvésnek esett áldozatul.

Cantacuzino-Granicerul tábornok, Zelea-Codreanu helyettese, köztudomásúlag nyílt levélben megfenyegette az elhunyt miniszterelnököt.

Jonsescu Virgil mérnök viszont a pletykás ügyészségen bevallotta, hogy a merénylet megfordultak a tábornok lakásán, aki mindenben segítségükre volt.

Hogy a merénylet az egész Vaszgárda műve, mutatja az is, hogy Jon Zelea-Codreanu-nál, a bujkáló vezér Brassóban elfogott apjánál jegyzéket találtak azokról a vaszgárdistákról, akik bejelentették, hogy minden áldozatra készek.

Azt is megállapították a hatóságok, hogy a három vaszgárdista diák már karácsony előtt végre akarta hajtani a merényletet.

Lesbeálltak a miniszterelnökség környékén, de a minisztertanácsról este távozó miniszterelnök gépkocsija nem a Calea Victoriei-n haladt végig, hanem egy kis utcán át száguldott a Take Ionescu-bulvárra. Így aztán első kísérletük eredménytelen maradt.

Minisztertanácsok

Az uralkodó vasárnap délután 40 perces kihallgatáson fogadta Franasovici közlekedésügyi minisztert, aki 5 órakor tért vissza a fővárosba. Visszaérkezése után újabb minisztertanács volt, amelyen Radulescu Savel külügyi alminiszter részletesen ismertette a külföld részvénytulajdonosait s bejelentette azoknak a hivatalos kiküldötteknek a neveit, akik a különböző kormányok képviselői-

tében részt vesznek Duca miniszterelnök temetésén. Ezután lamandi belügyi alminiszter részletes beszámolót tartott a merénylet ügyében eddig lefolyt vizsgálatról. A beszámoló szerint

a hatóságok rendkívül súlyos természetű összefüggéseket állapítottak meg, amelyeket a további nyomozás érdekében természetesen titokban tartanak.

Szerdán ismét minisztertanácsot tart a kormány Angelescu miniszterelnök elnökletével.

Ugyancsak hétfőn este Inculetz belügyminiszter elnökletével értekezlet volt a fővárosi rendőrprefektúrán. Részt vettek a katonai és állambiztonsági hatóságok vezetői s elhatározták azokat az intézkedéseket, amelyek a temetés rendes lebonyolítására szükségeseknek mutatkoztak.

A színajai állomási rendőrfőnököt bűntetésből áthelyezték.

Százezrek vonultak el Duca ravatala előtt

A tragikus halált halt miniszterelnök holttestét — amint megírtuk — szombaton délután az Ateneumban ravatalozták fel s közszemlére tették ki. Vasárnap, hétfőn és kedden délelőtt

százezres embertömegek zarándokoltak az oszlopcsarnokban levő ravatalhoz, hogy lerójják kegyeletüket a nagy halottnak.

Akkora volt a tolongás, hogy a karhatalmat ismételten meg kellett erősíteni.

A ravatali gyászfátyolba borított trikolor takarta, míg fejénél az uralkodó, a család és a miniszterek koszorúit helyezték el. Lábánál egy nagy asztalon a volt miniszterelnök számos kitüntetését tették közszemlére. Az egész csarnokot a pártvezérek, a diplomaták és az elhunyt politikai tisztelők koszorúinak tömkelege díszítette. A ravatalnál egyébként állandó diszórseget állt négy tiszt s a liberális párt négy vezetőtagja.

Miután a szokásos ujévi ünnepek a gyászra való tekintettel elmaradtak, a diplomáciai testület ujév napján délután 3 órakor a ravatalnál tisztelgett. Ezalkalommal Radulescu Savel külügyi alminiszter Titulescu nevében piros rózsakoszorút helyezett a ravatalhoz. Ezután a külföldi követek sorra koszorút helyeztek a ravatalra.

Kedden délelőtt 11 órakor megjelent a ravatalnál Miklós királyi herceg is, szintén koszorút tett le s hosszabb ideig tar-

A kegyeletes temetési szertartás

A volt kormányfő hamvait déli 1 órakor vitték át az Ateneumból a Szent-György templomba, ahol 2 órakor vette kezdetét a temetési szertartás nagy papi segédlettel. Felzúgtak a főváros összes harangjai s szóltak szüntelenül az egész temetési szertartás alatt.

Az uralkodó hűlése miatt nem jelenhetett meg a temetésen s képviselőjében Illasiewicz udvari marsall vett részt. A szertartáson a családtagok és a kormány tagjain kívül jelen voltak a diplomáciai kar tagjai, a delegációk s a magas katonai és polgári méltóságok, valamint a politikai élet minden vezető-személyisége.

A gyászszertartás keretében hangzottak el a bucsuzatók-beszédek. Elparentálta a tragikus véget ért, aránylag még fiatal államférfit minden egyes párt is, kivéve Bratianu Györgyöt, aki helyett Banu volt miniszternek kellett volna beszélnie, de a temetés-rendező bizottság tapintatosabbnak találta kihagyni őt a szónokok sorából.

Elsőnek Cristea Miron pátriárka méltatta az elhunyt miniszterelnök érdemeit. Utána Angelescu dr. miniszterelnök, Bratianu Dinu pénzügyminiszter, majd a nemzeti-parasztpárt nevében Costachescu volt közoktatásügyi miniszter, Lupu dr. sirva fakadt gyászbeszéde közben. Utána Argetoianu beszélt, akat a szónokok sorában a német párt részéről Hans Otto Roth, a Goga-párt nevében Burileanu, végül a Magyar Párt nevében Willer József dr. követett. Valamennyien kiemelték Duca Ion nagy műveltségét, szabad szellemét és pártvezéni kvalitásait.

Ágyutalpon vontatták a koporsót

Már jóval elmúlt 3 óra, amikor a gyászmenet a Szent György templomból elindult a távollevő Belu-temetőbe a Lipscani, Calea Victoriei, majd a Carol-utcan, azután pedig a Rahovei-uton s a Károly-parkon át. Az egész utvonalon katonaság vont kordont.

A koporsót ezalkalommal is ágyutalpra helyezték, amelyet hat ló vontatott.

Mi van Titulescuval?

A Manchester Guardian úgy látja, hogy a Vaszgárda rémuralma átmeneti diktatúrát idéz elő Romániában, amely a légkör megtisztítását célozza.

Titulescu lemondásának híre különben Bukarestben is elterjedt. A Lupta hivatalos helyről úgy tudja, hogy a külügyminiszter az elmúlt három nap alatt sürű telefonbeszélgetéseket folytatott a kormány tagjaival, de mindeddig nem tudni, igaz-e lemondásának a híre.

Annyi tény, hogy a külügyminiszter még szombaton elutazott Saint Moritzból, ahol üdült, de nem érkezett haza Duca miniszterelnök temetésére.

Vaszgárdista letartóztatások Erdélyben

A színajai merénylet óta Erdély területén is egyremásra tartóztatják le az ismert vaszgárdista vezetőket.

Énmihályfalván — amint tudósítónk jelenti — letartóztatott Bochi Leont, az ottani vámhivatal tisztviselőjét, aki a múlt hét szerdáján, állítólag, azt a nyilatkozatot tette főnöke füle hallatára, hogy Duca nem fog sokáig élni. Bochi-t a zilahi ügyészségre szállították, ahol a vizsgálóbíró máris elrendelte ellene a 30 napos vizsgálati fogságot. Ugyancsak letartóztatott vasárnap Érvasodon Borintán József vaszgárdista diákot, aki a Vaszgárda szilágymegyei főkortesze volt.

ARADI LETARTÓZTATÁSOK

A vaszgárdisták elleni intézkedések során Aradon is őrizetbe vettek a hatóságok

tőzkodott az elhunyt államférfi koporsója mellett.

Részvétáviratok

Általában úgy a bel-, mint a külföldről a részvétáviratok szinte át sem tekintethető özőne érkezett a három nap alatt a kormányhoz és a miniszterelnök özevegéhez. Mindegyik részvétmegnyilatkozás a mély sajnálkozásnak és megbotránkolásnak ad kifejezést.

A jasi liberális pártszervezet tegnap üllésén elhatározta, hogy gyászja jeléül minden egyes tagja egész évben gyászszalagot fog viselni a karján.

A temetésre gyászbaborult az egész főváros

A temetés az előre megállapított program szerint kedden délután ment végbe nagy, általános gyászpompával. — Gyászba öltözött az egész főváros. A hivatalok szüneteltek, az üzletek és szórakozóhelyek bezártak. — Bukarest egész élete a gyász jegyében állott.

Számtalan különvont hozta a fővárosba a külállamok, elsősorban a szövetséges kisantant-országok és a vidéki pártszervezetek népes küldöttségeit. A cseh kormánydelegációt Matusek kereskedelemügyi miniszter vezette.

Sok külföldi újságíró is érkezett a temetésre, köztük a világhírű Geo London, a riporterek királya.

Már délben feketélték a főváros központi része és a kijelölt utvonalon a temetésre felvonult óriási embertömegektől. A házak csaknem kivétel nélkül gyászba baborultak. Még a georgista-párt klubjára is kitűzték mára a gyászlobogót.

A gyászmenet élen egy csendőrszakasz haladt, amely után a liberális párt vidéki szervezeteinek küldöttségei következtek ábécé-sorrendben. Nyomukban a papság lépkedett, majd az elhunyt kitüntetésait vitték. Ezután következett a gyászkocsi előtte négy koszorúval megrakott kocsi. A gyászkocsi szalagjait Lapedatu miniszter, a Semmitőszék elnöke és két tábornok tartotta. Közvetlenül a család és a kormány tagjai követték, azután a mitropoliták, püspökök és a magas polgári és katonai hatóságok képviselői. Végül a szakmai testületek haladtak zászlókkal, bezárva a végeláthatatlan, komor, impozáns gyászmenetet, amely csak az est beálltával, 5 óra tájban ért a temetőbe, ahol a volt miniszterelnök holttestét ideiglenesen nyugalomra helyezték.

Végig az egész utvonalon több száz ezer ember állott s adta meg meghatóttan a végtisztességet Románia nagy halottjának, aki életével áldozott a liberális politika harcmezéjén.

KOLOZSVARIAK A TEMETÉSEN

A város és megye küldöttséget menesztett Bukarestbe, Duca miniszterelnök temetésére. A fővárosba utazott Bethlen György gróf is, hogy képviselje a Magyar Pártot a temetési szertartáson. A temetés időpontjában Kolozsváron is gyászistentiszteletet tartottak a meggyilkolt miniszterelnök lelkiüdvéért.

Vajda Sándor volt miniszterelnök, aki beavatottaktól származó információk szerint szombaton délelőtt sürű telefonbeszélgetéseket folytatott Bukaresttel, szombaton délután ugyancsak elutazott Bukarestbe.

ügyvéd, a brassói és brassómezei vasgárdisták vezérét, Ducaru György rozsnói és Stoian Manoilă feketehalomi vasgárdistákat, továbbá a Vaszgárdának öt másik tagját.

Az őrizetbe vett embereket az ugyan-
rak Brassóban letartóztatott idősebb
Codreanuval együtt ma átkísérték az
ügyészre.

A hatóságok széleskörű intézkedéseket
fogantatosítottak a rend fenntartására.

A letartóztatott vasgárdisták ellen újév
első napján tüntetés készült, a hatóságok
azonban a tüntetést idejében leszerel-
ték.

EGY EMBER, AKI HELYESLI A GYLKOSÁGOT

Kedden két újabb letartóztatás történt,
még pedig rendkívül érdekes körülmé-
nyek közt. A rendőrség értesítést kapott
a városházáról, hogy Adoc Traján városi
tisztviselő kartársai előtt izgató kijelen-
teket tett, sőt helyeselte Duca miniszter-
elnök meggyilkolását. A tetejébe hozzá-
füzte szavaihoz azt is, hogy bárki lép Du-
ca helyébe, hasonlóképp fog járni — vagyis
ezt is elteszik láb alól.

Adoc Trajánt bevitték a rendőrségre,
ahol azonban tagadta a neki tulajdonított
kijelentéseket. Ezzel szemben két tanu-
terhelően vallott ellene. Ilyenformán
Adocot átszállították az ügyészre és
vizsgálati fogságba helyezték.

A másik letartóztatott Abramovici Emil,
a Forju-féle szélsőjobboldali állampolgári
blokk tagja. Abramovici Nürnbergben,
Németországban született, de román em-
ber. A Forju-blokk röpiratait terjesztette.
Az iratok köztől és vöről szóltak és
gyilkosságra uszítottak. Miután megállá-
pították, hogy ezeknek a röpiratoknak a
terjesztése után Abramovici a legfekte-
lenebb uszítást követte el, letartóztatásba
helyezték és megindították ellene az el-
járást.

DUCA GYLKOSA AZ ARADI TÖRVÉNYSZÉK ELŐTT

A Duca miniszterelnök elleni orgyil-
kossággal kapcsolatban kiderült az is,
hogy

a gyilkos Constantinescu Nicolae ez év
nyarán az aradi törvényszék előtt ál-
lott vádlotként, egy csomó vasgárdista-
val együtt.

Constantinescut izgatással vádolták, amit
a leghatározottabban tagadott. Mikor azt
kérdték tőle, hogy miért viseli a fasiszta
szervezet egyenruhájaként szolgáló zöld
inget, kijelentette, hogy ezzel nem volt
semmi tüntető szándéka. Csak azért hor-
dott zöld inget, mert az nem piszkolódik
olyan hamar.

Constantinescut különben akkor, társai-
val együtt, felmentette az aradi bíróság.

Megölték a Vaszgárda vezérét?

A fővárosban — amint a Lupta írja —
újév első napján az a hír terjedt el, hogy
Corneliu Zelea-Codreanu, a Vaszgárda
bujkáló vezérét megölték, illetőleg halva
találták Bukarest környékén.

A híresztelés nem nyert hivatalos meg-
erősítést. Tény, hogy a fővárostól nem
messze fekvő Fundeni-tóban, pontosan a
vasúti híd alatt, vasárnap egy férfi-holt-
testet találtak, amelyről a colentinai
csendőrszparancsnok jelentésében felte-
lezi, hogy Codreanu. A hullát zsebeiben
ugyanis olyan papirokat lelt, amelyek
szerint a Vaszgárda tagja volt és Codreanu
a neve.

Az ifjovi ügyesség és a csendőrszárny-
parancsnokság által levezetett vizsgálat a
lap szerint, kétségtelenül megállapította,
hogy

a halott nem azonos Corneliu Codreanu-
val, sőt nem is a Codreanu-családból
való.

Csak annyi derült ki a holttesten talált
iratokból, hogy az illető vasgárdista volt.
Fgyébként halála okát csak a boncolás
fogja kideríteni. Éppúgy lehet szó öngyl-
kosságról is, mint gyilkosságról.

A Vaszgárda vezérének meggyilkolásáról
elterjedt hírt a talált vasgárdista hullával
kapcsolatban minden bizonnyal az a kör-
ülmény táplálta, hogy még szomhaton
délben, amikor Duca miniszterelnök tete-
mét Bukarestbe szállították, az elhunyt
egyik sógora, Polizu-Miscu, esti volt kép-
viselő, kétségbeesésben és lelkesedtség-
ben, rálért a gyilkos Constantinescu
a színajai állomás raktórhelyiségében. Iz-
galmaiban azonban nem találta el a me-
rénylő vasgárdistát.

Pipás Pista kegyelmet kapott

Halálbüntetését életfogytiglani fegyházra
váltották át

Szeged, január 3.

A halálra ítélt férfiruhás gyilkos nő, Pipás
Pista ügyében váratlan fordulat állott be. Is-
meretes, hogy a szegedi törvényszék annak
idején halálra ítélte Pipás Pistát. Az elítélt
felebbezett, de minden illetékes fórum hely-
ben hagyta az ítéletet. Végül is Pipás Pistát

kegyelemre terjesztették fel a kormányzóhoz.

A szegedi törvényszék kedden délelőtt hir-
detta ki a kormányzó döntését. A kormányzó
helyt adott a kegyelmi felterjesztésnek és
Pipás Pista büntetését életfogytiglani fegy-
háza változtatta át.

Pipás Pista könnyezve fogadta a kegyel-
met.

Baradlai László riportja:

Látogatóban Északrománia »diktátoránál«

Nem kell félni Angelescútól, a liberális-párt kisebbségi kérdésekben sokat tanult a
multból — mondja dr. Drágos Teofil, akiből rövidesen budapesti vagy bécsi követ lesz

Nagybánya, január 3.

Az a rendkívül érdekes ősz ur, akivel háló-
szobájában beszélgetek, dr. Drágos Teofil, a
liberális párt erdélyi szárnyának egyik vezér-
alakja, a liberális vezérkar bizalmasa és igen
valószínű, hogy a közeljövőben Románia bécsi
vagy budapesti követe lesz. Egyébként háta-
mögött úgy hívják: Északrománia diktátora.

Nem frázis és nem sejtés. Tényeken alapul:
ma Északromániában az történik, amit dr.
Drágos Teofil akar.

Most beteg. Suttogva beszél. A választási
kampány során erős influenzát szerzett. A há-
lósobájában román és magyar újságok. Alá-
huzva az öt érdeklő sorok. A kétórás beszél-
getést gyakran szakítja meg a telefon. Most
Bukarest kíván beszélni. Máris kapcsolják a
belügyminisztériumot. Ő huszonnégy órával
előbb tudja, hogy Szatmármegyében nem Ja-
kabffy a képviselő, hanem a Goga-párt jelölt-
je: Barbul Illés Károly. Nem is titkolja, hogy
elégedetlen ezzel a megoldással:

— Antiszemita és szélsőséges frázisokkal
feküdték rá a falvakra. Cuza és a Vaszgárda
frázisaival szédítették a tömeget, sőt ezeket az
elveket is tullicitálták. A falu pedig bedőlt.
Csak a falu, mert jellemző, hogy a városokban
alig kaptak szavazatot.

— Képviselő ur, mint megyei pártelnök, meg-
van elégedve a választással? — kérdem.

— Egyáltalában nem. Nekünk legalább
nyolcven százalékot kellene. Csak a Vaszgárda
nyolcven százalékot kellett volna megkapni a
leadott szavazatoknak, hiszen a nemzeti-pa-
raszpárt annyira lejárt a magát.

— Képviselő ur, önöknek ugyanis sikerült volt,
mi szükségük volt tehát arra, hogy kilenc
községet a járvány ürügye alatt elűtöttek a
szavazástól? Itt Szatmárban ennyit, hogy ne
beszéljünk Biharról.

— Kérem, mi szabad választást csináltunk.
Nem tehetek róla, ha a csendőrség itt-ott tul-
buzgó volt. A kilenc községre vonatkozólag
csak annyit, hogy ott járvány van. Nem a
magyarok ellen irányult az intézkedés. Pelda
rá az, hogy a kilenc községből négy színro-
mán. Én különben sem tudtam az esetről.
Ahogy meghallottam, azonnal intézkedtem,
hogy engedjék őket leszállítani. Igaz, hogy
már délután négy óra volt és a falusiak inkább
a marhákat itatták meg.

Erről a témáról nem akar többet beszélni.
Inkább ő kérdez:

— Mit szól a nemzeti-parasztpárthoz? Vég-
re kinyílt a szemük az embereknek. Erről jut
eszembe az anekdota, elmondom magának:
Egy nemzeti-parasztpárti tanító kitanította a
gyerekeket, hogy ha a tanfelügyelő bejön az
iskolába és kérdez egy mondatot, olyat mond-
janak, amiben politika is van.

— Például Pável, te mit fogsz mondani? —
kérdte az egyiket. Pável felelt: A kutyánk
kilencet kölykezett és mind a kilenc nemzeti-
parasztpárti. A tanítónak nagyon tetszett a fe-
lelet és megdicsérte a fiút. Két hét múlva meg-
érkezett a tanfelügyelő. A tanító felszólította
Pávelt. Pável mondta a mondatot: A kutyánk
kilencet kölykezett és mind a kilenc liberális.
Te haszontalan — mondta a tanító, hiszen két
hét előtt még nemzeti-parasztpártiak voltak.
Igen, de azóta már kinyílt a szemük — vála-
szolta Pável.

Az anekdotából visszakanyarodunk a ko-
moly dolgokhoz:

— Mi lesz a megyeszékhellyel, képviselő ur?
Szatmár városa rettegve várja az Ön döntését.
Ott marad a helyén, vagy áthozza Bányára?

Elkomolyodik. Csaknem nyíltan megmondja,
hogy

a megyeszékhely rövidesen Nagybányán
lesz.

— Szatmárnak ez nem árt, — mondja, —
viszont a gazdasági és nemzeti szempontok
megkövetelik, hogy a megyeszékhely Nagybá-
nyán legyen. Szatmár a magyar rezsim alatt

sem volt megyeszékhely és mégis jelentős ipa-
ri és kereskedelmi gócpont volt. Egyes orszá-
gok fővárosát sem a geográfiai helyzet, ha-
nem a nemzeti szempontok alapján állapítják
meg.

— Mikor lesznek a községi választások?

— Február végén. Januárban letárgyaljuk a
közigazgatási reformot és az új törvény alap-
ján februárban már választunk is.

— Paktum lesz?

— Pártokkal nem tárgyalunk, csak polgá-
rokkal. A jelszó: kizárja a politikát a közigaz-

gatásból. Különben is a Magyar Párt...

Itt élesen bírálja a Magyar Párt politikáját,
mert, — szerinte, — oligarchikus, elzárja az
utat a fiatalok előtt, akik románul beszélnek,
együtt nőttek fel az új román generációval,
ismerik a mentalitását, szokásait, lelkületét.

— Nem kívánjuk tőlük, hogy eladják nem-
zetüket, — mondja megelégedve a betegsé-
géről, szinte hangosan, — én csak azt mon-
dom, legyenek mind olyan töretlen magyarok,
mint amilyen töretlen hitű román én voltam
a magyar államban.

Mit várhatunk Angelescútól?

Nem ad egyenes választ. Csak ennyit mond:

— Mindenkinél a fejére eshet egy téglá.
Mit tudom én, hogy holnap mi lesz?

Még visszatart. Erdéklődik az erdélyi ma-
gyar újságírók helyzetéről, könyvekről, ma-
gyar politikusokról. Mindenről tud és minden-
hez ért. Ezt még az ellenségei is elismerik ró-
la. Mert sok van. Nagyon sok. Annyi bizonyos,
hogy vagy szeretni, vagy gyűlölni kell. Kö-
zömbösnek nehéz vele szemben maradni. Ő is
a végtelen embere. Ha szeret valakit, — na-
gyon szeret. Ha gyűlöl — nagyon gyűlöl. A
kormányrajutás első két napján olyan nagy-
takarítást rendezett a megyében, hogy alig
maradt valaki a helyén. A vizsgálóbírói kez-
de a kereskedelmi iskola igazgatójait, minden-
kinek menni kellett, mert Drágos Teofil így
akarta.

Félnék tőle és gyűlölik. Vagy szeretik. Dik-
tátor hajlandósága és diktátor jellemű.

Kinn az előszobájában minden rendű és ran-
gu társaság. Kérvények özönét hozzák. Pedig
nem is miniszter, nem is prefektus.

Több annál: hatalom. Valóság. A kezében
van a hatalom most és él is vele.

Mindenki, aki akar valamit, az ő szolgája
itt északon.

Sikkasztott-e a nagy- váradi ügyvéd?

Nagyvárad, január 3.

Nagyváradon nagy feltűnést keltett, hogy
Gunya Benedek dr. ügyvéd ellen, sikkasztás
címén, az ügyészre vádiratot adott ki.

Még betekkel ezelőtt történt, hogy egy Kapp
József nevű piaci árus megmátadta az ügyvé-
det, tetteleg inzultálta és »sikkasztónak« ne-
vezte. Gunya dr. akkor kijelentette, hogy az
illető nyilván bolond s ő semmivel sem tarto-
zik neki. Az ügynek most mégis következmé-
nyei lettek. A törvényszék ugyanis megküldte
az iratokat az ügyvédi kamarának, amelynek
fegyelmi bizottsága kedden tárgyalta az ügyet
és úgy döntött, hogy Gunyát a bűnügy jog-
erős eldöntéig felfüggeszti az ügyvédi gyakor-
lattól.

A bűnvádi feljelentés ügye most folyik s az
eredményt általános érdeklődéssel várják.

Turcsányi Egon visszavonul(?)

Budapest, január 3.

Az ismeretes Tretina-ügyben erősen kompro-
mittált Turcsányi Egon pap-képviselővel kap-
csolatban az egyik budapesti hétfői lap azt
írja, hogy

a képviselő a napokban lemond mandátumá-
ról, visszavonul a politikai élettől és kolos-
torba megy.

Ezzel szemben a magyar hivatalos sajtóiro-
dak kijelentik, hogy munkatársaik ma összé-
lek Turcsányival aki a hírt cáfolja

Európa legzajosabb metropolisában némán, sötétben köszöntött be az újév

Szomoru szilveszter Bukarestben

Bukarest, január 3.

Kelet Párisa bucsuzni készül. Az Urnak 993-ik esztendőjétől. És kitarja káotikus zajan uszó utcáit a bekopogó 1934. előtt.

Talán sehol a világon se randevuznak olyan írmás mámorral a muló és beköszöntő évek, mint Bukarestben.

Amint egy félvétized óta egyetlen egy metropolisban sincs olyan tarka, pezsgő éjjeli élet, mint Románia fővárosában. Máskülönbön a Európa egyetlen fővárosa, amely nem stagnál, hanem rohamosabb lépésekben fejlődik, mint valaha.

Több ez, mint a nyugati Páris. Az már elíradt. De Bukarest egy, a kamaszkorát élő, főkádózó Páris, keleti színekkel tarkítva. És ütket az erőtlől...

És most mily aggasztó csend van. Legfeljebb ruttogások. Meg néma, ijedt tekintetek. A bizonytalanság félelme üli meg az arcokat. Gyász, felháborodás és lelkiismeretfurdaló bűnbánat...

Olyan érzékeny ez a bukaresti publikum, mint a legfinomabb szeizmográf.

Néhány nappal ezelőtt még mindenki szította a liberális pártot, a kegyetlen kormányt, meg annak vaskezü főnökét.

Mig aztán pénteken éjjel a rádió gyászhiro felbresztette Bukarestet. Villámgyorsan elterjedt a megdöbbenő hír. A rádió nélküli házakban is. A szomszédok rémülődve költöttek fel egymást. Öklörázások és fogcsikorgatások a vasgárdisták mozgalmával némileg szimpatizáló kis- és nagypolgári otthonokban is.

— A bitangok... taknyosok...

Százezres tömeg sirva kísérte be Duca holttestét az állomásra.

Szomoru és megható gyászmenet volt. De pártpolitikai szempontból kétségtelenül diadalmenetet jelentett. Megszerezte a liberális pártnak a népszerűséget. És elriasztotta a politikai személykultuszt izzó polgárokat a nemrég még dédelgetett összeesküvőktől.

Valósággal térdreest Bukarest a meggyilkolt miniszterelnök ravatala előtt.

Az emberlánc reggeltől estig szüntelenül kigyózik az Atheneul előtt. Rengetegen látni akarják a bebalzsamozott holttestet. Hasonló a kép a februári budapesti gyásnapokhoz, mikor Apponyi feküdt az Országház kupolatermében.

Vasárnap. Az utolsó ebben az évben. Munkaszünet. Az emberek összecsoportosulnak az utcán. Szidják a kimuló évet. Keresztet vetnek:

— Hálstennek, hogy elmúlt... Átkozott esztendő volt... Az egész világra csak bajt és szerencsétlenségeket hozta...

Aztán reménykednek. Hogy hátha az új esztendő... És tanácskoznak, hogy hol és hogyan logják eltölteni Szilveszter éjszakáját.

De újból és újból visszatérnek a napirendre. A bestiális tette és a nagy gyászra.

Elég, hogy valaki, szomszédjával beszélve, kiejtse Duca nevét és máris körülötte csoportosulnak. Aztán elkezdődik a vita.

— Anarchista idöket élünk...

— Már senki sem lehet biztos az élete felől...

— Hiszen némileg meg lehet érteni az antiszemizmus jogosultságát...

— De nem ilyen formában...

— Vegyük fel a gazdasági harcot velük. Konkurráljanak velük. Legyenek ügyesebbek, okosabbak, mint ők...

— Dehát ez nem antiszemizmus... Ezek közönséges gyilkosok... Megtébolyodott anarchisták...

Valaki keresztülvergődik a szónoki központig:

— Hitlerék keze és tanítása.

Másvalaki megkockáztatja: Ez csak jogos reakció.

— Ki az?... Hol van?... Le kell tütni... Biztos, közülük való... Az egyik megmenekült bűntárs.

A közbeszóltó eltűnt a tömegben. A felháborodott hallgatók keresik maguk között. Az emberáradat hömpölyög a Bulevardon. Széjjelzszakad és új csoportok alakulnak.

Valahol körülögnak egy embert. Már ütök.

— Ez volt az... A nyomorult... Gyilkos!

Két barátja alig bírja lecsendesíteni a felkorbácsolt lincskedélyeket.

— Itt se volt... Most jöttünk mindhárman. Azt se tudjuk, miről van szó...

Újra megfogják valakit, most már az igazi közbeszóltót:

— Mit mondtál, te gazember?... Helyesleted a gyilkosságot!

— Nem, én nem vagyok bolsevista... Jó román vagyok és Duca is az volt...

A vitának véget vet a csendőrpátrul közbeledése.

A falakon az ostromállapot kihirdetési rendelete és a II. hadtestparancsnokság különbö-

zö végrehajtó rendeletei.

— Éjjel tizenkét óra után bezárul minden mulatóhely, vendéglő, varieté, kabaré, színház, mozi, opera, gyűlés, stb. Minden zene tilos!

Igy végződik 1933. és ugyanígy kezdődik 1934.

Azért mégis akadnak mulatnivágyó polgárok. Nincsenek úgy agyontömve a lokálok, mint egy évvel ezelőtt, de nem is üresek.

És akik mulatnak, azok igyekeznek a felére rövidített időbe süríteni a részegséghez szükséges pezsgő, vagy más alkohol-mennyiséget.

Már tizenegyor elérték a fordulópontot. Fél-tizenkétkor már ürülnek a lokálok.

A szuronyos csendőrpátrulok sűrűbben járnak. És udvariasan tesséklik az elegáns szil-

veszterkedőket hazafelé. Figyelmeztetik őket, hogy ne csoportosuljanak.

Tizenkétkor üresek az utcák.

Igy köszönt be az újév. Szürkénben, mint a hétköznapi.

A külvárosok is elcsendesedtek. De azért itt még kóborol egy-két emberpár. Pincérek és egyéb éjjeli alkalmazottak, akik a központból gyalog vonszolják haza fáradt testüket. Mint minden reggel. Náluk nincs újév.

Mire hazaérnek, már oltják a lámpákat.

Pedig még sötét van.

Csak az Atheneulban égnek a halotti gyertyák.

Ravatal az újév első határköve.

Huszár Emil

Miklas megkegyelmezett Steidle merénylőjének

A fiatal Alvensleben bárót szabadlára helyezték, aki azonnal elhagyta Ausztria területét

Bécs, január 3.

Emlékeztet az a merénylet, amelyet Steidle osztrák kormánybiztos és tartományi főnök ellen nemzetiszocialisták elkövettek. E merénylet tettesek kinyomozása során letartóztaták, majd elítélték az ifjú Alvensleben bárót is, aki megkezdte jogerős büntetésének kioltását.

Apja, az idősebb Alvensleben báró, néhány

nappal ezelőtt kegyelmi kérvényt adott be Miklas osztrák köztársasági elnökhöz. Az elnök a kegyelmi kérvényre szilveszterkor válaszolt és megkegyelmezett a fiatal Alvensleben bárónak, aki ugyanazon napon el is hagyta a fogházat.

Mai jelentéseink szerint a fiatal báró kiszabadulása napján elhagyta Ausztria területét és Németországba költözött.

Különös pásztoróra az aradi Solymoson,

amelybe a felszarvazott férj fegyverrel avatkozott bele

Arad, január 3.

A szokásos féltékenységi és bűnügyek sorából is kiemelkedik nem mindennapi részletével a solymosi szerelmi dráma, amely legújában sok dolgot ad az aradi hatóságoknak.

Tegnap beszállították a solymosi csendőrségről az aradi ügyészségre Cienca Jovánt, Solymos község egyik módos gazdáját, aki különben még arról nevezetes, hogy képviselő-jelölt volt a Cuza-párt jelölőlistáján. A gazda önmagát jelentette fel azzal, hogy vadászfegyverével súlyos sebet ejtett Lugoşán Lucián, ugyancsak Solymosban lakó erdőmérnökre, a következő kényes körülmények között:

December 27-ről 28-ra virradó éjszaka, 2 és 3 óra között feltűnt a gazdának, hogy hites felesége négyezer-ötször is kimegy a lakásból és csak hosszabb idő múlva tér vissza a hitvesi nyoszolyára.

— Miért járkálsz ki annyit, — kérdezte.

— Ugyan, hagyjon már, fáj a gyomrom, — felelté dúcán a menyecske. Majd kisvártatva ismét kiment az udvarra és egy negyedóra múlva sem tért vissza.

A gazdában ekkor már kezdett éledezni a gyanu, hogy mégsem a gyomor körül van a baj. Felkelt ő is, elővette két golyóra töltött

vadászfegyverét és lábujhegyen kilopódzott az udvarra. Nem kellett soká keresgélnie. Az istállóban ott találta az erdőmérnököt gondosan lehenyészett, puha fekvőhelyen és mellette az asszonyt, bizalmasan enyelve.

Ahogy a mérnök meglátta a felfegyverzett gazdát, menekülni akart. A felszarvazott és feldühödött férj azonban rávetette magát.

Dulakodás keletkezett, amelynek hevében csakhamar elsült a fegyver és vállon találta a mérnököt.

Nemsokára másodszor is elődőlt a puska, de a második golyó már nem talált. A mérnöknek ezután sikerült egérutat vennie.

A gazda azonnal sietett a község házára, jegyzőkönyvet vettetett fel az egész történetről, majd feljelentést tett önmaga ellen a csendőrségen. Így került nyilvánosságra az egész história. A mérnök, sérülése dacára, legszívesebben hallgatott volna mindenről és nem fordult a hatóságokhoz, amelyek csak a gazda feljelentése nyomán szereztek tudomást a szerelmi drámáról.

A vizsgálat most már hivatalból megindult, a vizsgálóbíró azonban szabadlára helyezte a megcsalt és önként jelentkező gazdát. Hogy ezután mi történt közte és a menyecske között, arról nem szól a fáma.

Beismerő vallomást tett az alagi férjgyilkos asszony

Vallomása szerint önvédelemből ölte meg az urát

Budapest, január 3.

Az alagi borzalmas gyilkosság ügyében most már teljes világosság derült.

Bognár Istvánné, az alagi hentesmester felesége, a pestvidéki törvényszék ügyésze előtt teljes részletességgel beismerte és bevallotta, hogy ő gyilkolta meg az urát és hulláját feldarabolta.

Bognár Istvánné elmondja, hogy férje iszákos és durva ember volt, aki minden nehezen megkupoargatott fillérüket elitta. Még nyolcvan pengője volt az asszonynak, amelyet azért tartogatott, hogy ebből a pénzből kifizesse fiának tandiját. Ezt a pénzt is el akarta venni a férj és emiatt az összeg miatt súlyos veszekedés támadt közöttük és az ura között. A veszekedés hevében Bognár István revolvert rántott elő és le akarta löni a feleségét.

Az asszony nem vesztette el a lélekjelenlétét, hanem nekiugrott az urának, a kezéből

kitépte a revolvért, ellene fordította és lött. A lövés halálos volt és Bognár István összerogyott.

A halott ember láttán bűne tudatára ébredt az asszony és feltámadt benne a büntetés elől való menekülés parancsoló ösztöne.

Ugy határozott, hogy eltünteti férje holttestét és ezért feldarabolta azt és az volt a szándéka, hogy a feldarabolt holttestet különböző helyeken elrejtje.

Újpesten azonban feltűnt a véres szatyor és így abba kellett hagynia a holttest darabjainak szétszórását.

Tipikusán vörös haja nyomán a rendőrség felkutatta és így most lakolnia kell bűnéért.

Az asszony egyébként értelmesen és higgadtan mondja el, hogy miképpen ölt és szakasztottan adja elő, hogyan „transzizotta” fel urának holttestét.

A nyomozó hatóságok a vallatásnál most

nem
vagyok
részeg!

Fáj
a fejem!

Erzem, hogy forog velem a föld tántorgok és hány ingerem van, mintha berugtam volna. Pedig az itálnék még a színt sem láttam. Majdnem minden nappont ugyanabban az órában retento fofájás kezd gyötörni és úgy érzem, mintha abroncsba szorítanák a fejem. Ezen kínoktól való megszabadulásra utolsó reményemként az maradt, hogy kipróbáljam azt az orvosságot, amelyet az orvosom és néhány jóbarátom ajánlott. Csodákat hallottam erről a szerről. Kapható minden gyógyszerárban és drogériában. A neve:

ALGOCRATINE

nagy súlyt helyeznek arra, hogy tisztazzák a férfi hullája nyakrészén talált szurt seb kérését. Azt akarja a nyomozás ugyanis megállapítani, hogy az asszony csak a revolvért használt-e, avagy nem elégedett meg azzal, hogy a revolverlövést leadta, hanem még kést is emelt az urára. Amennyiben csak revolverrel ölte volna meg az urát, enyhítő körülményként számba jöhet az erős felindulás és önvédelem, ha azonban késsel nyakon is szúrta, akkor az önvédelem „meséjét” nehéz elhinni. Ebben az esetben valószínűleg az lesz az igazság, hogy nem a revolverrel hadonászó férj adta a gyilkossági impulzusát, hanem az asszony készült arra, hogy az urát megölje. Mivel a revolverlövés nem volt talán halálos, a késhez is nyúlt és azzal szúrta nyakszirtén emberét.

Bognár Istvánné ezzel szemben erősen tagadja, hogy késsel szurt volna az ura felé. Allhatatosan megmarad amellett a vallomása mellett, hogy csak a revolvért sütötte el, de nem tartja kizártnak, hogy mikor a holttestet késsel darabolta, véletlenül beleszurt a halott ember nyakába is.

Ezek a körülmények még tisztázatlanok és a nyomozó hatóságok szakértői véleményét szembesítik az asszony vallomásával.

A legnehezebb a dologban az, hogy ma már nem lehet megállapítani, hogy a revolverlövés halálos volt-e, mert az a hullarész, amelyet a golyó átjárt, még mindig nincs meg.

A pestvidéki törvényszék ügyésze egyébként hitvestársón „előre megfontolt szándékából” elkövetett emberöléssel vádolja Bognár Istvánnét.

— Elhújasodásnál, köszvényénél és cukorbetegségénél a természetes „Ferenc József” keserűviz javítja a gyomor és a belek működését és elmozdítja az emésztést.

Mussanoff — Budapest

Budapest, január 3.

Emlékeztet, hogy Gömbös Gyula és Kánya Kálmán magyar miniszterek Szófiában politikai látogatást tettek. Mai jelentéseink szerint Bulgária kötelességének tartja, hogy ezt a látogatást viszonozza.

Hírek szerint Mussanoff bolgár miniszterelnök február közepén érkezik Budapestre, hogy ezalkalommal a megkezdett bolgár-magyar tárgyalásokat folytathassa.

Diplomaták ujévi tisztelgése Horthy kormányzónál

Budapest, január 3.

Újév alkalmából az idegen államok budapesti diplomatái megjelentek Horthy Miklós, Magyarország kormányzója előtt és államaik jó kívánságait tolmácsolták.

Az ünnepségen az üdvözlő beszédet a pápa, nuncius mondotta.

Tegyen egy próbát a kirneces
fenségesen illatosított
Germandrée
szappannal

HIREK

Egy idejétmulta versengés

London, Newyork és Hollywood előkelő szabóit megszavaztatták, hogy kiket tartanak az öt világrész tíz legjobban öltözködő emberének. A választás Anglia és Amerika között egyenlő részben dőlt el, a szabók öt angolra és öt amerikai szavaztak. Az öt angol között szerepel Lord Cholmondeley, aki eleganciáján kívül arról nevezetes, hogy senki sem tudja kiejteni a nevét. Számtalan verzió van forgalomban a régi helyesírás név olvasásáról, de egy sem hiteles. Sok szavazatot kapott Sir Austin Chamberlain, aki a konzervatív eleganciát képviseli, továbbá György angol királyi herceg, a fiatal nemzedék eszményképe. A másik két angol szintén komoly ember, az arisztokrácia tagja. Az amerikai győztesek között van egy filmcsillag, Adolphe Menjou, egy filmesillag, Glória Smanson férje, Michael Farmer. A másik három bankár. Bár a francia arisztokrácia és művészvilág is Londonban dolgozott, francia nem szerepel a legelegánsabbak között, még André de Fouquieres, a párisi elegancia nagymestere is kimaradt. Legfeltűnőbb, hogy a walesi herceg is hiányzik erről a listáról. Viktória királynő idejében a walesi herceg szinte pivatból volt a földkerekség legelegánsabb embere, ha nem gombolta be a mellénye legelső gombját, egy hét múlva már egész Európa követte szórakozottságát. A mai walesi herceget azonban a sport jobban érdekli, mint az öltözködés, az angol trónörökös döntőbírói szerepe minden öltözködési és etikett kérdésben már a múlté. Ezt a szerepkört senki sem tölti be a világon.

— Vihar és köd. Londoni jelentések szerint Los Angelesben, — az örök tavasz városában, — újév első napján szörnyű vihar pusztított. A felhőszakadás és szélvihar — az óriási károkon kívül, — hat emberéletet is követelt. Dél-Angliára és Londonra, — a minden évben visszatérő, — sűrű köd ereszkedett alá. Az áthatolhatatlan köd súlyos forgalmi zavarokat okoz. A vonatok többórás késésekkel indulnak és óránként öt kilométeres lassúsággal juthatnak csak előre. Számos személyszállító repülőgép kényszerleszállást hajtott végre. Londonban öt halálos kimenetelű baleset történt.

— Kolozsváron jól megy a magyar színház. Tudósítónk jelenti: Az ötlet sikerdus nagyváradi szezon után, karácsonyra hazajött a társulat. Sok szeretettel és telt házakkal honorálta Nagyvárad műértő közönsége a társulat művészi teljesítményét, de a kolozsvári közönség sem fukarkodott a szeretetben és valószínűleg versenyre kelt a szomszéd Nagyváradal a pártolásban is. A karácsonyi ünnepek alatt 12 zsúfolt ház bizonyította, hogy mennyire szeretik a társulatot, sőt az ünnepek után is bőven jutott közönség a „Pénz nem minden” nagyszerű vígjáték előadásaira. Parlagon igazgató társulatával részvett minden támogatásra. Változatos műsor, nagyszerű előadások, jól megszervezett kitűnő társulat olyan színházi szezonot varázsolt Kolozsvárra is, amilyenre tíz év óta nem emlékszik rá. A kolozsvári napilapok, a komoly hetilapok kritikái is csak elismeréssel írnak minden egyes előadásról. A színház programja most kibővült, mert operettet is fog játszani a társulat. Már tanulják is a „Csipetke”, „Bál a Savoyban”, „Fehérvári huszárok”, „Tessék beszélni”, és „Tessék kiszállni” című operetteket. Nagy érdeklődéssel várja Kolozsvár közönsége ezeket az operetteket, dacára annak, hogy azok egy részét a Fekete-Ilás társulat lejátszotta. De a drámai együttes is nagy és lázas tevékenységet fejt ki dr. Kádár Imre drámai főrendező vezetésével. Az éjjel-nappal próbál, hogy egymásután hozza ki a legnagyobb újdonosságokat, mint például „Aranyifjú”, Hunyadi Sándor legújabb darabja, „Helyet az ifjúságnak” és „Több mint szerelem” színművet. Ennyi lelkesedés, siker és komoly művészi munka után jól esik leírni, hogy e nehéz, válságos, pénztelen időkben nem fizet rá a Magyar Színház, sőt mondhatjuk: jól megy. Ugy látszik, az 1934-es év a színházaknak kedvező lesz!

Küldje születési dátumát, kap egy egész életre szóló jóslatot. Utbaigazítást minden ügyében: szerelem, válás, üzlet, per, házasság, stb. Mellékeljen 23 lej bélyeget postaköltségre.

„GRAFOLÓGUS”,
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 121 sz.

Nincs több panaszom

most már visszanyerte rádióm a hangját és kedvemre fogom az állomásokat, úgy megy az öreg doboz, mintha kicserélték volna... Nem kidobott pénz amit a csövekért adtam, csodálatosan jók... Természetesen csak a közkedvelt világmarkás

TUNGSRAM

szabad venni.

csövet

Kivánni illene valami szépet, jót, nagyszerűt, aminek örülnél ember, te, aki nem is tudod, hogy történelmi időkben élsz. Valamikor csodálkozni fognak rajtad, legenda lesz belőled és a történelemben „1933” címmel gazdag fejezetekben fognak megemlékezni, mint olyanról, aki a világgazdasági krízis és a politikai dezorganizáció hőskorában is meg tudtál maradni embernek: gondoskodtál családodról, moziba jártál, könyvet olvastál, szépeket mondtál a nőknek, veszekedtél a szabóval és pálogattál az ételek között. 1933 elmúlik feletted, éljél bár Európában vagy a Fokföldön. Tudom, hogy szeretnél sok mindenben tulesni, a legszivesebben állapoznád a napok, hetek, hónapok és esztendő lapjait. Egyszerre szeretnél megszabadulni mindattól, ami 1933-at jelenti: adót, gondot, válságot, keserű szájízt, ellanyhult tempót, lelohadt lendületet. Ezt kívánjuk neked, szenvedő kortárs az ujesztendő küszöbén. Neked és mindenkinél, aki 1933-ban élni is tudott: Él boldogan és jobban 1934-ben.

A JAPAN DIÁKLÁNYOK ÉS A HÁBORU

Sehol a világon nem olyan nagy a hon-szerelm és a hazafias lelkesedés, mint Japánban. Ebben a nők, a tőrekény japán nők nagyon is előljárnak. Nemrégiben a tokiói gésák vettek egy hatalmas bombabető repülőgépet, most pedig a tokiói leányiskolák növendékei ajándékozták a képünkön látható repülőgép közelébe jelző készüléket a hadseregnek. A japán nők egyébként rendszeres katonai kiképzésben részesülnek, annak jeléül, hogy a békevágy mennyire őszinte.

— Dévai hírek. Tudósítónk jelenti: Mult év december 30-án, szombaton került kiosztásra a dévai munkanélküliek között a munkügyi minisztérium 30 ezer lejes munkanélküli segélye. A 80 kérvényező közül csupán 43 részesült újévi segélyben és pedig a nős munkanélküliek 500—700 lej, a nőtlének 300 lej segélyt kaptak. — Hunyadmegyében ezideig a kormány 67 község és három város tanácsát osztatta fel, ami mindenesetre nyereség. A tavalyi két-száz községi tanács feloszlásával szemben. — A kaláni új vasolvasztó vezetőjévé Török István nyugalmazott vajdahunyadi üzemi igazgatót nevezték ki. — A gyalári vashányák üzembehelyezésének első napján könnyen végzetessé válható munkásszerencsétlenség történt. Alig indult meg a munka, amikor Malea József és Lobom József munkásokat a beomló föld maga alá temette. Az előzetes munkásoknak csak nagy erőfeszítéssel sikerült bajba jutott társaikat kimenteni.

— Aradi hírek. Néhány nappal ezelőtt az aradi szülészeti klinikára beszállították Cefelet Rózália tizenkilencéves aradszéki cselédlányt, akin tiltott műtét következtében fellépő has- hártagyulladás és kezdődő vérmérgezés jelei mutatkoztak. A haldokló cselédlány kihallgatása során bevallotta, hogy a műtétet Paul Ifj. aradi szülész hajtotta végre és kétszáz lejért adott érte. A szülész, — aki ellen még egy hasonló ügyből kifolyólag feljelentés van a rendőrségnél, — őrizetbe vették. — Éberle Antal közismert aradi építőmester feljelentést tett, hogy szilveszteréjszakáján, távollétében, ismeretlen tettesek behatoltak lakására és onnan tizenhatezer lej készpénzt és ötvenezer lej értékű ékszert vittek el. A megkárosult építőmestert a rendőrség, a körülményekhez képest, igyekezett megvigasztalni.

— Szépség álarca. Ezt az örömet igazán nem köszönhetik másnak az asszonyok, mint a karácsonynak, egészen bizonyos, hogy az az angol orvos, aki, — mint halljuk, — feltalálta a szépség álarcát, egyenesen karácsonyi ajándékul szánta ezt az egész asszonyvilágnak. Részletek egyelőre még nem szivárogtak ki erről a korszakalkotó találmányról, mindössze annyit tudunk felőle, hogy valami pépszerű anyagból áll, mindenféle titokzatos árkánnyal és balzsamokkal átitatva, ezt az anyagot rákenik az arcra, otthagyják néhány óráig és amikor lezedik róla, ime, csoda történt: sem ránc, sem egyéb szépséghiba nincs többé az arcon, a rútaságból szépség, az öregségből ifjúság lett. Hát nem öröm az élet, ha ilyen ajándékot kap a világ karácsonykor? Mert nemcsak a nőknek jelen-ti ez a találmány az öröm netovábbját, hanem a férfiaknak is. „Nincs többé kopasz fej!” — így hangzott ama bizonyos sokatmondó régi újsághirdetés. — „Nincs többé csunya nő!” — így fog harsogni az új találmány reklámja, amely, — mint harsónak a hajnal a Lohengrin második felvonásában, — úgy kürtöli világgá egy új kor hajnalát. Akárhová is nézzem a férfi: szebbnél szebb nők, egyik szebb, mint a másik. Akárhová is nézzem a nő: csupa szépség, ifjúság, — egyik szebb és fiatalabb, mint a másik. Csupa öröm lesz az élet, férfiaknak is, nőknek is. A férfi ezennel úgy érezheti magát, mint valami szépségversenyen, a nő pedig... nos, a nő... jaj, kérem, valamiről megfeledkeztünk. Arról, hogy ez a találmány mégsem kelt majd olyan osztatlan örömet az asszonyvilágban, mint az első hallásra gondolná az ember. Végre is a szépségnek, mint az aranyak, ép az ad értéket, hogy ritka. Ha azonban a londoni csodadoktor találmánya révén a világ összes asszonya megszépülne, akkor, — mint a mesterséges arany eltá-lalása az ősi aranyértéket, — ez a mesterséges szépség a természetes szépség ősi értékét veszélyezteti, vagy: higitja fel, mint pénzemberek mondanák. És itt fog megbukni a szépség-álarca, mint világboldogító csoda...

★ Mi az a TÜKÖR? Ezzel a címmel a budapesti Franklin Társulat új havi folyóiratát indította meg, amely tartalmával, kiállításával, egyaránt eseménye a magyar sajtónak. A régi s kedves emlékü VASÁRNAPI UJSÁG nemes tradíciói elevenednek meg ebben az új folyóiratban, természetesen a mai korhoz és a mai izléshez alkalmazva. Novellák, versek, humoros cikkek, tudományos apróságok, riportok teszik változatosabbá ezt a folyóiratot, amelynek minden száma száz válogatott illusztrációt, egész oldalas fotográfiákat, kedves és művészi rajzokat tartalmaz s amely így hívta van arra, hogy a nem magyar magazinokkal és képes revüvel minden tekintetben felvegye a versenyt. A TÜKÖR szerkesztőségének sikerült megnyerni munkatársul a magyar irodalom legjobb képviselőit s hasábjain oly nevek szerepelnek, mint Kosztolányi Dezső, Tersánszky Józsi Jenő, Gulácsy Irén, Áprily Lajos, Sik Sándor, Illyés Gyula, Hevesi Sándor, Schöpflin Aladár, Bárdos Artúr, az élő magyar irodalom minden ágának jelentős képviselői tehát, akik bármilyen izlésű olvasót ki tudnak elégíteni. Állandó színházi- és filmrovat foglalkozik a színház és mozik eseményeivel. Minden szám illusztrációban és szövegben egyformán gazdag oldalakon ad értékes tanácsokat divatról, konyháról, az asszony olvasónak, emellett minden szám érdekes rejtvényrovatot hoz és gazdagon jutalmazott pályázatokat hirdet. A páratlanul gazdag kiállításban megjelenő folyóirat mindenkit érdekelt fog s ezért hangsúlyozottan hívjuk fel rá minden olvasónk figyelmét. Ingyen mutatványszámot a kiadónivalat kívánságra szívesen küld. Tükör kiadó: hivatal, Budapest, IV. Egyetem-utca 4. A TÜKÖR egy számának ára Lei 28. Előfizetés egy évre Lei 300.

— A has teltsége, májtáji fájdalomak emésztési nehézségek, gyomorbélhurut és sárgaság a természetes „Ferenc József” keserűvíz használata által megszüntethető és az agy, a szem, tudó vagy szív felé irányuló vértúladások ellen-súlyozhatók Gyomor- és bélspecialisták igazolják, hogy a Ferenc József vízzel, különösen az ülő életmód következtében jelentkező bajoknál, nagyon kedvező eredményeket érnek el.

— Ismét elkobozták a Prágai Magyar Hírlapot. Prágából jelenti: A háromhónapi betiltás után, nemrégiben újból megjelent Prágai Magyar Hírlap újévi számát a cseh hatóságok elkobozták. A prágai magyar sajtóorgánium új-jászületése óta, ez már a második esetben fordul elő.

★ Akár izomzati, akár izületi fájdalmakról van szó, Sloan's Liniment azonnal megszünteti a fájdalmat. Ne hosszabbítsa meg kínjait, rheuma-fájdalmaknál, isiásnál, lumbagónál és hát-fájásnál használd azonnal Sloan's Liniment-et, amely könnyedén feldörzsölve, azonnal enyhülést hoz és megszünteti a fájdalmakat.

— Leégett a híres csongrádi Magyar Királyszálló. Budapestről jelenti: A csongrádi „Magyar Király”-szállodában tűz ütött ki, a hatalmas épületet a huszonnégy óráig tartó tűzvész teljesen elhamvasztotta. A leégett szállodában történt az ismeretes csongrádi bombamerénylet.

A TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁS egységesítő törvénykönyve utasításokkal, román és magyar nyelvű kiadásban megjelent. Fordította Ormai István tanácsos. Ára 35 lej. Posta szállítással 45 lej. Kapható a Brassói Lapok könyvosztályában.

„OLLA”
GUM

Követeljen kimondottan eredeti OLLA-t, mely évtizedek óta elismert és vezet minőség!

K Ö Z G A Z D A S Á G

Mérleg

Most tehát mérleget kell csinálni. Értékes és évszázados szokás, amelyet respektálni illik. Apáinktól és nagyapáinktól tanultuk, hogy legalább egyszer egy esztendőben meg kell állapítanunk, hogyan állunk: mit gyarapodtunk, mit csökkentünk.

A kis és nagy egzisztenciák mérlegeibe nem lehet belelátni. Ami a nyilvánosságra kerül, az — éppen a nyilvánosságnak kért — és így hamis és szemfényvesztő. A nagyon nagy mérlegekbe azonban be lehet tekinteni.

És, sajnos, be is muszáj tekinteni.

Az államok mérlege azt mutatja, hogy nem javult a „krízis”. Egyetlen mákszemnyit sem javult. Az államok tengerében, ebben az esztendőben, ma már csak három állam van, amely azt állíthatja, hogy mennek a dolgok és hogy a gazdasági prosperitás nemcsak emlék, hanem figyelhető jelenség is.

Finnországnak, Lituániának és Dél-Afrikai Uniónak hívják ezt a három boldog államot.

Finnország az utolsó néhány esztendőben ötvenszázalékkal emelte külkereskedelmi forgalmát. Lituánia érintetlenül megmaradt a merev és tiszteletet gerjesztő arany-alap mellett és Dél-Afrika nem csak azért keres szépen, mert aranyat termel, hanem azért főképpen, mert az ottani konferencia gazdasági megállapodásait pompásan kihasználja.

Három vannak tehát mindössze, akiknek jól megy.

És milyen csodálatos: egyik államban sincs szélsőjobb és szélsőbal, nem lövik be a kirakati ablakokat és a kirakatra merészkedett koponyákat. E három államban nincs diktátor és ostromállapot, de van alkotmány és jogbiztonság.

Az eltolódásokért és kilengésekért mindig az embert hibáztatják. Egyszer már a „mérleget” is illenék hibáztatni.

A közgazdaság hírei

NAGYON ROSSZ VOLT A KARÁCSONYI MÉZ-PIAC

(Bukarest) A mézpiacra az üzlet továbbra is lanya, kínálat és kereslet egyaránt tartózkodik. A karácsonyi mézüzlet már évek óta nem volt olyan minimális, mint az idén, ami egyrészt a rossz gazdasági viszonyoknak, másrészt a némileg fellemlt áraknak tulajdonítható. Viaszban stagnál az üzlet.

JOBB HANGULAT A HAGYMA-PIACON

(Bukarest) Vöröshagymában a vásárlási kedv megnövekedett. A napi forgalom 15—20 pagonra emelkedett, az árak változatlanok. A fokhagymaforgalom szintén élenkülönb van.

A ROMÁNIAI FIAT-MŰVEK VESZTESEGEI

(Bukarest.) Az olasz Fiat-Művek romániai eladási szervezete, a Vánzarea Producilor Fiat S. A. R. az utóbbi időben súlyos veszteségeket szenvedett és nem tud megküzdni a francia autógyárak versenyével. A bukaresti vállalat most úgy döntött, hogy a részvénytőkéit egyelőre leszállítja és a veszteségeket ezután fedezi.

ELZÁRJUK A LENGYEL ÁRUK ELŐL A HATÁRT

(Bukarest.) Az utóbbi időben mind sürbben hangzottak el panaszok amiatt, hogy Lengyelország nem tartja be az annakidején kötött kompenzációs megállapodás feltételeit és a megállapodás életbeléptetése óta ugyszólván semmi árut nem vitt be Romániából, míg a román kereskedelmi és ipari minisztérium azóta már számos bevételi engedélyt adott ki lengyel árukra. Ezek az okok arra késztették a román kereskedelmi és ipari minisztériumot, hogy egyelőre lengyel áruk behozatalára nem ad ki több bevételi engedélyt.

ÁRLEJTÉSEK

(Bukarest.) A pénzügyminisztérium egymillióöttszáz ezer darab háromliter ürtartalmú üvegre január 20-án, a nagybányai bányagazdaság pedig centrifugális és cilindrikus mosógépre január 23-án árlejtést tart.

Lichtmann Aladár öngyilkosságának utóhangjai

A Joint hajlandó szanálni a kolozsvári Kishitelbankot,

ha az igazgatóság is új tőkét hoz és ha a részvények hetvenöt százalékat lebélyegzik

Viharos támadások a Kishitelbank ügyésze ellen

Kolozsvár, január 3

Még a nyár folyamán történt, hogy Lichtmann Aladár, a kolozsvári Kishitelbank igazgatója föbelőtte magát. Az öngyilkosság nyomán vizsgálat indult, amelynek során megállapították, hogy a Kishitelbankban milliós hiányok vannak. A bank igazgatósága dr. Ligeti Sándort, a Kolozsvári Hitelintézet igazgatóját bizta meg a visszaélések kivizsgálására. A vizsgálat befejezése után fellemerült azután a kérdés, hogy miképpen kellene a Kishitelbankot, ha lehet szanálni.

A szanálási módokat megtárgyalására a köznapokban dr. Ligeti Párisba utazik, hogy ott a Joint-tel, amelynek a Kishitelbank alapítása, tárgyalásokat folytasson. Az igazgatóság a párisi tárgyalások megkezdése előtt az intézet kiskereskedéseit is tájékoztatni akarta és ezért összehívta azokat, hogy előtűnik a bank helyzetét és a vizsgálat eredményeit ismertesse.

A Kishitelbank — mint ismeretes — a zsidó kisegzisztenciák bankja, amelyet az amerikai Joint alapít azért, hogy a külső emberek rendelkezésére állhasson. A maximális kölcsönösszeg, amelyet egy ilyen Kishitelbanknak folyósítani szabad, 25 ezer lej. Kölcsönt csak a bank részvényesei kaphatnak, ha tehát valaki a banknál kölcsönt jelentkezett, köteles volt az intézetnél részvényt is jegyezni. Elképzelhető, hogy hány kiskereskedése van a kolozsvári Kishitelbanknak, ha az intézet alapítása óta 125 millió lej összegű kölcsönt folyósított.

A beszámoló értekezleten a bank igazgatóságán felül nagyon sok kiskereskedő és kisiparos is megjelent, mint részvényes. Ezek a részvényesek érthető izgalommal hallgatták meg a jelentést, amely beszámolt arról, hogy az öngyilkos Lichtmann Aladár bankigazgató kezén négyéssfél millió lej uszott el. A jelentés megállapítja, hogy még ma sem lehet bizonyossággal azt állítani, hogy ez a hatalmas összeg kizárólag az öngyilkos igazgató kezén sikkadt volna el.

A vizsgálat beszámolóját dr. Fenichel József ügyvéd, a bank ügyésze tartotta meg, akit az egybegyűlt részvényesek hevesen támadtak. Ezeknek a felszólalóknak az a feltevésük, — bár semmiféle konkrét bizonyítékuk nincs, — hogy Lichtmann szabálytalanságairól a bank ügyészenek, dr. Fenichel ügyvédnek is tudni kellett. Ezt a feltevésüket a „felszólalók” arra alapítják, hogy a vizsgálat megejtése alkalmával a bank kasszájában dr. Fenichel nagybirtékü bóját is ott találták. Már az a tény is, hogy a bank kasszájában pénzen és váltón kívül bónokat is találtak, alapszabályellenes és még súlyosabb elbírálás alá esik — mondják — hogy az ügyész, akinek az alapszabályok betartására kellett volna ügyelnie, maga is tulteszi magát a szabályon és a kasszában bónokat helyez el.

A részvényesek még azt is felpanaszolták, hogy az igazgatóság tapintatlanul járt el, amíg a vizsgálat eredményének előadásával dr. Fenichel bizta meg. Fenichel ügyész a támadásokra azzal válaszolt, hogy hogy nyugodt tárgyalási formában mindent el lehet intézni és éppen ezért a felszólalóktól nyugodtságot és tárgyilagosságot kért.

Ennek ellenére is azonban a vihar nem akart lecsendesedni.

Vihar után dr. Ligeti Sándor előadta azt a szanálási javaslatot, amelyet az igazgatóság megbízásából a párisi tárgyalások alkalmával akar előadni. Elmondotta azt is dr. Ligeti, hogy a Joint három millió lejjel hozzájárul a szanáláshoz, de az a feltétele, hogy az igazga-

tóság is járuljon másfélmillió lejjel hozzá a szanáláshoz. Az igazgatóság hozzájárulását a Joint váltókban is elfogadja, de a váltókat le fogja számíttatni. A Joint szanálási hozzájárulásának előfeltétele azonban, hogy az eddigi részvények értékét hetvenöt százalékkal lecsökkentik.

A nagyszámú, de kevés részvénnel rendelkező kiskereskedések részvényeik lebélyegzéséről azonban hallani sem akarnak. Nekik az a feltételük, hogy ha részvény-értékük 75 százaléka már el kell veszíteniük, beleszóllhassanak a bank ügyvezetésébe. — Ezzel a kívánsággal szemben állnak, azonban az alapszabá-

lyok, amelyek úgy intézkednek, hogy a bank igazgatóságának csak olyan részvényesek lehetnek a tagjai, akik magánvagyonnal rendelkeznek. A Joint köti ezt ki és ebből az elvből engedni nem akar, míg ezzel szemben a kiskereskedések azt követelik, hogy ha már részvényeik értékének 75 százaléka vesztik, soraikból válasszák úgy az igazgatóság mint a felügyelő bizottság tagjainak negyven százaléka.

Megegyezni nem tudtak és így úgy döntöttek, hogy a végleges megállapodást a bank január 8-i közgyűlésén kell megkötöni, amelyen már jelen lesz a Joint külföldi képviselője is.

Mikor nincs, akkor

Cseh, osztrák és német kereskedők magasfoku borokat keresnek

Romániában már egyáltalán nincs óbor-készlet

Bukarest, január 3.

A borpiac a karácsonyi ünnepek alatt tovább szilárdult.

A kereskedelem a magasabbfokú, jóminőségű árut állandóan keresi, a termelők azonban jobb árakat várnak és az eladásoktól tartózkodnak. Óborban a készletek az országban ugyszólóan teljesen kifogytak és csak a kereskedelem rendelkezik még kisebb mennyiségekkel.

Az exporttevékenység gyenge. Spájc részéről kezdenek érdeklődni januári szállításra, egyelőre azonban bizonytalan, hogy a most érvényben levő magasabb árakat Spájc elfogadja-e?

Cseh, osztrák és német kereskedők magasfoku borokat keresnek, ezek a minőségek azonban az idén csak kisebb mennyiségben állnak rendelkezésre. Németország Brennein iránt is érdeklődik.

Nincs kivétel...

A cseh parlament mezőgazdasági bizottsága is követeli már

az eladósodott mezőgazdaság tehermentesítését

A gazda-moratóriumot csak a közép- és hosszulejáratu kölcsönökre akarják korlátozni

Prága, január 2.

A cseh képviselőház mezőgazdasági bizottsága határozati javaslatban arra szólította fel a cseh kormányt, hogy

terjesszen be javaslatot a mezőgazdaság tehermentesítéséről és ez a javaslat tartalmazzon hatékony intézkedéseket az eladósodott mezőgazdaság tehermentesítése érdekében.

A mezőgazdasági bizottság másik elfogadott határozati javaslata felszólítja a kormányt, hogy a felhatalmazási törvény alapján hajtsa végre a belföldi mezőgazdasági piac célszerű megszervezését, szabályozza a mezőgazdasági termékek behozatalát és kivitelét olyan módon, hogy biztosítsák a mezőgazdák számára a rentábilis árakat, amelyek helyes arányban vannak a termelési költségekkel. A piac új megszervezése úgy történne, hogy a mezőgazdasági termelést a fogyasztásnak és a szükségletnek megfelelően rendeznék.

A pénzügyi tanácsadótestület határozati javaslatban mutatott rá, a bírósági végrehajtások lineáris elhalasztásának kedvezőtlen hatására és követelte, hogy a gazdamoratóriumban az eddigi lineáris kedvezményeket fokozatosan likvidálják és azok helyébe az adós gazda-

sági helyzetének megfelelően történő egyéni könnyítéseket léptessenek életbe. Ki kell venni a pénzügyi tanácsadó testület állásfoglalása szerint a gazdamoratóriumból a tulajdosodott gazdákat és a gazdamoratóriumot csak a közleplejáratu és hosszulejáratu kölcsönök törlesztésére kell korlátozni.

A pénzügyi tanácsadótestület meghatalmazást kapott arra, hogy ebben az értelemben járjon közbe a kormánynál.

TERMÉNYÁRAK

(Temesvár.) Temesvárott csak mérsékelt forgalom alakult ki a terménypiacon és az árak a karácsony előtti színvonalon mozognak. Árak: buza 380—385 lej, ötengeri 200, újengeri 140, zab 170 árpa 180, tökmag 400 lej mázsánként.

ZSIR- ÉS SZALONNAPIAC

(Brassó) Bécsben, az ünnepek után, úgy a zsír, mint a szalonna iránti kereslet megcsappant. Az árak is morzsolódnak. Budapesten a márkázott sertésszárkészet az utóbbi napok jelentős szállítási folytán jelentősen megcsappant.

Mikes Imre párisi riportja:

217 KOPORSÓ ÉS 40 SZEMÉRMETLEN HÖLGYIKE

Páris, január 3.

Az a 217 koporsó, amely a strassburgi expressz katasztrófája nyomán egymásmellé sorakozott a lagny-i állomás peronján, bőségesen elég volt arra, hogy a nemzeti gyász drapériájával borítsa be Franciaországot. De viszont kevés volt arra, hogy tönkretegye a legszomorubb 1933-as esztendő legszevesettebb párisi karácsonyát.

Már nyolc-tíz nappal az ünnep előtt látni lehetett, hogy a francia főváros valami rendkívüli készül. A féktelenségi hullám Londonból indult el, amely ezidén „a háborút követő évek legszerencsésebb karácsonyát” ünnepelte. Hogy miért szerencsés és miért a legszerencsésebb, gyanítani sem lehet. Ez a frázis azonban végigfutott az egész angol sajtón és belerágtatta magát a köztudatba. Mint egykor Amerikában a „keep smiling” ostoba jelszava. Az elvakított yenki addig mosolygott és rohogott parancsszóra, amíg vidámsága sirásba torzult. Nyilván így Londonban és Párisban is. A világ két fővárosa addig reszket boldogan a legújabb lázban, amíg észreveszi, hogy az emelt hőmérséklet nem a szerencse temperaturája, hanem súlyos tuberkulotikus tünet.

A „Réveillon” éjszakája, amely a többi európai országok karácsonyának hangulatát, fenyőfával teleített áthatat helyettesíti, mindig is duhaj volt Párisban. Az évésnek, ivásnak és kicsapongásnak az a társadalmilag engedélyezett terminusa, ami Középeurópában a Szilveszter. Ebben az évben azonban a vidámság hullámai kivételes magasra csaptak fel: a réveillon megelőző héten Páris atcai furcsa látványt nyújtottak. A ragyogó boulevardok és avenüek járdáin a leoldósott és művésziileg megkompozított csirkék, tyukok, libák, pulykák, malacok halmai tornyosultak föl. Különböző tengeri csigák, kagylók, rákok és egyéb férgek büzlöttek a ragyogó kirakatok előtt. Az egyik cukrász eddességből felépítette a Notre Dame de Mette mását, míg a másik az összebombázott Verdun cukor-romjaival tett számot hazafiasságáról és szakmai művészetéről. Általában remekeltek a cukrászok, rászólgálván arra, hogy a réveillonról szilveszterig terjedő hetet róluk nevezték el „treve des confiseurs”-nek. De nem kevésbé remekelt a francia alkoholipar sem, színét-javát kínálva erre a „legszerencsésebb karácsonyra” annak, amit a burgundi, bordói, anzsui, háromcsillagos konyak és négycsillagos ármanyak jelent.

A franciák, vitathatatlan, a világ minden nációi közül legjobban tudnak erni és inni.

Miben igazán nagyok a franciák? A művészetben és a hadászatban.

De még e két minőségüket is át meg átszötte az inyenység. Hiába tiltakozott Voltaire oly élesen a túltengő konyhaművészet ellen, még a híres párisi irodalmi szalonösszejövetelek is a „désjeuners littéraires et philosophiques” rangjára sülyedtek le. Ami pedig a harcászatot illeti, Soubise herceg emlékét például máig sem győzelmei, hanem ebédjei őrzik. Különösen ama omletteje, amelyből egyetlen adag 100 aranytallért kóstált és amelyről Lacroix, a kiváló erkölcsörtörténész kénytelen volt külön tanulmányt írni.

*

A réveillon követő nap a párisi lapok hasábjait szentelték a lejajlott ünnepnek, amely olyan nagyméretű és jelentős volt, hogy a Paris-Midi nem a vasúti katasztrófáról és ennek 217 halottjáról, hanem a karácsonyi duhajkodásról írt vezércikket. Ebből a cikkből, amelyet egyébként a világszerte ismert Maurice de Waleffe írt alá, megtudjuk, hogy 2000 éltér, 102 mozgó, 42 színház, 11 nagy ház és egy hatalmas cirkusz szolgált ki a réveillon közönségét. Az apróbb lakásokat meg sem említve.

A menü mindenütt egyforma volt. A franciák karácsony éjszakáján, hagyományosan az étrendet élvezik végig.

*Osztriga,
véres hurka,
gesztenyes pulyka,
kövér máj,
saláta,
fagylalt és gyümölcs.*

A legolcsóbb helyeken ez a menü 35 frankba került. A legdrágább helyeken 500 frankba. Az árkülönbözet nem a konyhaművészeti minőséget jelentette. Meri egyik hely csak olyan jó volt, mint a másik. Hanem a lokál előkelőségét. Ugyanaz a véreshurka, ami a szerény montparnassei restiben 10 frank volt, a ragyogó Étoile „up to date” éttermében már 100 frankba került.

Hasonlóképpen az italoknál is. Egyik helyen 50 frankért tökrészege ihattad magadat. Másik helyen súlyos ezreket dobáltál ki, anélkül, hogy akár mennyiségben, akár ízben, akár illatban külön-

bet fogyasztottál volna.

A réveillon olcsó volt. Csak a környezet volt drága.

De miután ostoba korban élünk a melyben többet számít a külsőség, mint a lényeg, mindenki az előkelőt kereste, több 300 frankos vevő volt, mint 35 frankos s végeredményben milliók és milliók repültek ki az ablakon.

Anélkül, hogy a munkanélküliek, akik az utcákon csatangolnak, egyetlen egy szállongó bankót elfogtak volna.

*

A színházak, kabarék, bárok, énekes és táncos lakások őrző versenyét vívtak a közönség csalogatására. A rue Fontaine-en egy kabaré például 40 girl-öt léptetett fel anyaszült... Efféle attrakciók vívtak párba. Noha kettős helyarákat kértek, minden szöglet zsúfolva volt.

Hajnalfelé az utcákon vadul ker-

getődztek az autók, fényárban uszott a város, dallal és alkohollal volt tele Páris.

Igy zajlott le a karácsony.

Az a karácsony, ami nálunk is ismeretes, visszavonult néhány templomba. A St.-Eustache, a St. Germain des Prés és a Madeleine gotikus ívei alatt fényes éjféli miséket celebráltak. Néhány iskolában ünnepet rendeztek s ezeken megjelent „Père Noel”, aki úgy néz ki, mint nálunk a Mikulás bácsi. S néhány külföldi családnál akadt karácsonyfa is, kórusral.

„Minuit chrétien, c'est l'heure solennelle...”

Ez a francia „mennyből az angyal...” Egyébként az ünnepet vegyeslátu férfiak, véres hurkadarabok és finom színes, mérges szeszek jelentették. És miután Bacchus meg Ceres megtölték a párisi hasakat, reggel felé megjelent Venuis, aki tudvalevőleg sosem pártol el a késtenségtől. A kapuk alatt és az autókban vidám csókok csattantak.

Ilyen réveillon érdemelt 1933, mint a legszerencsésebb esztendő.

S ha ez volt a legszerencsésebb, akkor 1934-re, amely kevésbé szerencsésnek ígérkezik, előkészíthetjük a lélekharangokat.

Kolozsváron nem volt

Életbeléptették a cenzurát szilveszteri mulatság és az éjtéli zárórát

Kolozsvár, január 3.

A Duca elleni orgyilkos merénylet és az utána következő ostromállapotok rendelet tönkretették Erdély fővárosának szilveszterét is.

A katonai hatóságok rendelete értelmében minden szórakozó helyet éjféli 12 órakor be kellett zárni s a városra sötétség borult.

Különbösen kedden a hadtestparancsnokság megtette az ostromállapottal járó összes intézkedéseket.

Minden nyilvános és szórakozó helyiség éjszaka 12 órakor bezárandó itt is, akár Bukarestben.

A színház köteles legkésőbb féltizenkettőre befejezni előadásait. Ugyanakkor életbeléptették a cenzurát is. A cenzurahivatal a sziguranacán működik s a hadtestparancsnokság, a megyei prefektúra és a sziguranca kiküldöttéből áll. Részt vesz benne még hírlapírói minőségben Godarcea Kornél kolozsvári lapszerkesztő is.

A lagny-i katasztrófa számlájára:

Elmegyógyintézetbe szállították a francia vasúti katasztrófa mozdonyvezetőjét

A keleti vasúttársaság vezérigazgatóságának egyik főtisztviselője a vádlottak padján

Páris, január 3

A lagny-i nagy vasúti katasztrófa ügyében természetesen tovább folyik a vizsgálat. Rengeteg szemtanút hallgattak ki és a szakértőbizottságok is tovább dolgoznak.

Az eddig befutott vizsgálati anyag alapján a párisi sajtó most azt a szenzációs hírt közli, hogy

a francia keleti vasúttársaság egyik igen magasrangú vezetője is a vádlottak padjára kerül.

Arról, hogy mi a vád a vezérigazgatóság magasrangú tisztviselőjével szemben, konkrét jelentés még nincs.

A francia lapok azt írják, hogy ez a tisztviselő olyan intézkedéseket tett, a

melyek a vasút biztonságát veszélyeztetik és ezért kerül a vádlottak padjára.

Ugyancsak a mai jelentéseink közlik, hogy a strassburgi gyorsvonat mozdonyvezetője nem kerül a bíróság elé. Nem emelnek vele szemben vádat, mert az előzetes vizsgálat megállapította, hogy semmi terhelő bizonyíték ellene nincs, deh volna is, nem kerülhetne a mozdonyvezető a bíróság elé, mert — megzavarta — dött.

A szerencsétlen ember elméje a kiállított izgalmak következtében teljesen elhomályosult és így kénytelen volt a családjá az egyik híres francia elmegyógyintézetbe beszállítani.

Albert belga király személyesen nyugtatta meg a tüntető frontharcosokat

Hetvennégy visszavett flamand köztisztviselő ügye megbukik a belga kormány

Brüsszel, január 3.

A belga kormány visszafogadott 74 olyan köztisztviselőt, akiket annak idején azért bocsátottak el a közszolgálatból, mert ezek a tisztviselők a háború alatt a flamand mozgalomban szerepet játszottak.

A visszavett 74 tisztviselő ügye nagy ellenhatást váltott ki. A vallonok tiltakoztak a „hazaárulók” visszafogadása ellen, sőt

ma reggel több ezer belga frontharcos a belga parlament elé vonult és ott tiltakoztak az ellen, hogy a „hazaárulók” ismét az állam szolgálatába állhassanak.

A tüntetés leghevesebb pillanataiban a szomszédos királyi palota erkélyén megjelent Albert belga király, aki rövid megnyugtató beszédet intézett a tömeghez, amelyben megígérte, hogy követeléseiket a kormány fontolóra fogja venni.

Az, hogy a király beleavatkozott a flamand-vallon ügybe és szinte dezavualta a kormány intézkedését, nemcsak Belgiumban, de a külföldön is élénk feltűnést keltett.

Ez a királyi beavatkozás a belga kormány helyzetét erősen megrendítette és azzal számolnak Brüsszelben, hogy a kormány még a mai nap folyamán lemond.

Bulgáriában a köztisztviselők most kapják meg októberi fizetéseiket

Szófia, január 3

A bolgár államháztartás kasszája annak ellenére, hogy a szálló-export igen jól sikerült, még mindig üres. A kormány csak most tett ígéretet arra, hogy a tisztviselők októberi fizetéseiket e hét folyamán megkapják és arra is ígéretet tett a kormány, hogy egy néhány héten belül az állami tisztviselők megkapják novemberi fizetéseik — felét.

Kéjgyilkosság Kolozsváron tízennégy késszurással

Kolozsvár, január 3.

Borzalmas gyilkosság történt a Krizbai-ut 64 szám alatti házban hétfőről keddre virradó éjszaka. Kora reggel a szomszédok megboradva fedezték fel, hogy Lakatos Flora 23 éves utcai nő meggyilkolva fekszik szobájában. Testén 14 késszurás volt. A nyomozás eddig csak annyit derített ki, hogy az este a közeli kormából, ahova rendszeresen bejárt vendégeket fogni, egy szőke fiatalemberrel indult el hazafelé. A hatóságoknak az a feltevése, hogy kéjgyilkosság történt. Az ismeretlen szőke udvarló után lázas nyomozás indult meg.

Nyolcvan detektív őrzi Venizelos lakását

Athén, január 3.

A görög közvéleményben egyre jobban tartja magát a hír, hogy Venizelos ellen újabb merényletet terveznek. Ezek a hangok annyira felerősödtek, hogy Csaldaris miniszterelnök tegnap a kamarában nyilatkozni volt kénytelen. A miniszterelnök kijelentette, hogy nincs tudomása arról, hogy Venizelos ellen merényletet terveznének (?) és előre kijelenti, hogy minden erejével azon lesz, hogy az ilyen merényletet a rendelkezésére álló rendőri hatóságok megakadályozzanak.

A miniszterelnök nyilatkozata ellenére is a kedélyek egyre izgatottabbak és a közvélemény úgy tudja, hogy Venizelos ellenségei utolsó döntő rohamra készülnek.

A helyzetre nagyon jellemző, hogy Venizelos nem tudja lakását elhagyni, amelyet éjjel-nappal nyolcvan detektív őrzi.

Nyíltér*)

Benkő József ur a Strobl és Benkő kovácsnagycégből barátságos uton kivált egy cégjegyzési jogosultsága megszünt. Ennek folytán a cég semminemű kötelezettséget nem vállal.

Strobl és Benkő

Ebben a rovatban közöltekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Egy döbbenetesen csöndes város

Az utóbbi idők egyre sürgetőbb parancsszavára az összes székely városokban, sőt azokban a falvakban is, ahol a gondolkodó osztály ad valamit a székely jövőre, gazdasági próbálkozások folynak. Elképzelések vajduknak s nem egy hely van, ahol már gyermekcipőben járó egészséges szövetkezeti tömörülések létesültek és működnek.

Eddig még nem sok eredményt ért el egy alakulat sem. De a jelenlegi körülmények között az is nagy haladás, ha foglalkoznak az egyre sötétebbé váló székely közgazdasági problémákkal és kiutat keresnek azokból a szorító görcsökből, melyek megfojtással fenyegetik azt a népet, mely barom módjára dolgozik és mégsem lát munkájából jövedelmét. Maholnap ott tart, hogy száraz fekete kenyeret sem tud biztosítani magának.

Mondom, végig a Székelyföldön próbálkoznak az emberek. Vajudnak és érnek a gondolatok. Ezt kerestem Sepsiszentgyörgyön is. Lámpással szaladtam utána, hogy valahol, a város valamelyik csücskében, legalább egyetlen polgárának az agyában megtaláljam. Hiába szaladtam. A gondolat nem volt sehol.

Rettenetes csönd ül a városban. Még az egyre rettenetesebben zúgó székely nyomorúság sem tudta itt a kétségbeesztő csöndet megtörni. Nem tudta cselekvésre sarkalni az embereket. Nem tudta, mert ellenkező esetben a gazdasági szervezkedés halvány gondolatának legalább imbolgó árnyai beköltöztek volna a lelkekbe.

Pedig a gazdasági élet itt is kietlen. Szó sincs róla, az újabb pénzügyi csoportosítással, melynek során ebbe a városba helyezték Csik- és Háromszék megyék adókiegészítő és megállapító pénzügyigazgatóságát, némi forgalomemelkedés észlelhető. Két igen jól működő gyára is van, melyek sok embert foglalkoztatnak és tartanak el. De a város egyes polgárai s különösen a vidéki székely földműves nép éppoly szegény, mint a Székelyföld többi részén.

Eppen ezért megragadjuk az alkalmat és felhívjuk a figyelmeket: gondolkozzanak a székely gazdasági megszervezés problémáján. Törjék a fejüket azon, hogy lehetne értékesíteni a székely gazdaság terményeit? Milyen uton-módon lehetne tisztességes megélhetést biztosítani a jövő generációja számára, mely egyre távolgó sötétség elé néz?

Elvitathatatlan, hogy minden nép és így a székelység politikai jövője is gazdasági dolgokban gyökeredzik. Ezt eléggé megmutatta a közelmúlt választás is. Háromszék megyében is 3 ezer szavazattal jóval többet kapott Argetoianu agrárligája. Más inflációs pártok is tekintélyes székely szavazatomnyiséget harácsolnak. Ez a letagadhatatlan szomorú tény egymagában igazolja, hogy közgazdasági munkára van szükség. És ha szükség van, tessék csinálni is.

Mésfél évtized után a „Tolonc” sem kerülhet a műkedvelő színpad deszkáira

Tizenkétéves munkában és haladásban eltöltött multtal rendelkező Magyar Dalárda hosszú heteken át lendületes akarattal készült. Demeter Béla kollégiumi tanár elnökle és Mircea Dénes karnagy vezetése alatt a „Tolonc” című háromfelvonásos népszínmű előadására.

Az idevonatkozó engedély iránti kérelmet rendes időben, szabályszerű mellékletekkel egyetemben beterjesztették a kolozsvári színházeti felügyelőséghez. Várták és sürgették az eredményt. Megnyugtatták a dalárdát, hogy az engedélyt idejében kézhez fogják venni.

Mi sem természetesebb, hogy a dalárda még nagyobb lendülettel készült az estélyre. Hiába készült, mert karácsony előtt két nappal hivatalos írást kézbesítették ki a kolozsvári színházeti felügyelőségtől, melyben minden bővebb magyarázat nélkül tudomására hozták a dalárda vezetőségének, hogy a „Tolonc” előadását nem engedélyezik.

A nem várt intézkedésen elképpedt város lakosságával egyetemben kérdjük az illetékeseket, miért nem szabad a „Tolonc”-ot előadni, akkor, amikor ez a darab az impériumváltozás óta is állandóan szerepelt a kisebbségi műkedvelő színházak deszkáin? Miért lett ez az ártatlan falusi mese egyszerre vöröspoztó? Tán azért, mert magyar történet és a magyar kultúra szolgálatában áll?

Románok vezetik a színszékely város közigazgatását

A kormányválság első szele Sepsiszentgyörgy választott tanácsát is elfújta a helyéről. Arról a helyről kergette el a kormányhatalom a városi tanácsot, ahová a megnyilvánuló közbizalom állította. Ehhez, — hálá közigazgatási dzsungelünknek, — hozzá is voltunk szokva. Azt azonban egyetlen jogdondokozási ember egészséges gyomra sem veszi be, hogy

a színszékely város ügyeinek vezetését teljesen román befolyás alá helyezték.

Jelen pillanatban nem foglalkozunk a kinevezett időközi bizottsági tagok személyével. Ezek lehetnek igen derék em-

berek, sőt a közvélemény szerint azok is voltak mindaddig, amíg a polcra nem kerültek. Azonban az a tény, hogy dr. Stanciu Sándor elnökle alatt négy román, egy magyar polgár, egy külön vízeket evező munkás és egy gyáros képviseli Sepsiszentgyörgy polgárainak érdekeit, teljesen elítélendő.

Példa a székely városok székely lakóinak semmibevétele, pedig tudtukkal s a felsőbb hivatalos közegek tudtával is székelyek kiizadt garasából tartják el a székely várost s így igazán elemi küvetelés az, hogy a székelyek is igazgassák annak ügyeit még interimári minőségben is.

A munkakamarák első látható eredménye:

Haladoklik Sepsiszentgyörgy iparfejlesztése

Sepsiszentgyörgy az a város, melynek iparostársadalmán közörszűli élesre a munkakamara azt a kést, mellyel régi és megbecsült szervezeteiket, az iparfejlesztet könyörtelenül le akarja szurni.

Lurez Gyula iparfejlesztési elnök tájékoztat erről a nagy horderejű kérdéssről. Az elnök szerint néhány héttel ezelőtt a brassói munkakamara fiókot állított fel Sepsiszentgyörgyön. Az iparosság kézzel-lábbal tiltakozott ez ellen, de nem használt semmit. Sepsiszentgyörgyön tekintélyes számú munkásság él. A magánalkalmazottak is súlyt jelentenek. Ez a két csoport ellentétes érdekei folytán szembehelyezkedett az iparosok elgondolásaival s a fiók életre kelt.

Alig fogott munkához az új intézmény, felsőbb helyről rendelkezés érkezett, hogy az iparostanoncok felszegődtetését, szabadítását s más iparos ügyek intézését azonnal vegye át az iparfejlesztettől.

Ez a rövid intézkedés egy csapásra bizonytalanná tette az 1926-ban alakult s azóta szerepét közmegelégedésre betöltő iparfejlesztőt további életét, mert elvonta tőle a fenntartás anyagi lehetőségeit.

Az utóbbi időben a rendes menet szerint sem volt valami fényes helyzete ennek a fontos intézménynek. Az iparosságot egyre jobban fojtogató adóprés és a pusztító gazdasági háború csúnyán ki gyomlálta a tagokat. Még 1929-ben 470 rendes tagot tartott nyilván az intézmény, a jelen pillanatban 360 iparos szerepel a testület törzskönyvében, akiknek túlnyomó többsége annyira nyomorúságos helyzetben van, hogy tagsági díjait

sem tudja befizetni.

Ilyen körülmények között nem lehet csodálkozni azon, hogy a leszegényedett iparostársadalom abban a pillanatban, mikélyt értesült eddigi szervezete jelentős hatáskörének megvonásáról, beszüntette a tagdíjak fizetését.

Ennek következtében az az intézmény, mely nyolc viharos esztendő alatt védte az iparostársadalom érdekeit, intézte súlyos gondokkal terhelt ügyeit, fejlesztette kulturáját és megérdemelt társadalmi nivóra emelte tagjait, kétségtelenül halálra van ítélve.

Pedig ennek az intézménynek élnie és virágzania kell, mert behozonyította életrevalóságát. Működése alatt megalakította az iparosított, melynek egymillió lejjel telket és megfelelő épületet vásárolt. Temetkezési és önszegélyező csoportot alakított 927 taggal és eddig 300 ezer lejt tartalékolt. Incze Árpád iparfejlesztési titkár vezetése alatt iparoszenekart szervezett s teljes erejével azon volt, hogy az iparostársadalom anyagi és szellemi nivóját minél magasabbra emelje.

Érthető tehát az iparfejlesztet vezetőségének határtalan elkeseredése, amikor szívükhöz nőtt intézményük végveszélyét látják.

A sepsiszentgyörgyi iparfejlesztet példája minden további nélkül igazolja azt, hogy az iparosok érdekei soha sem egyeztetethetők össze a munkakamarában csoportosított másik két társadalmi osztály érdekeivel s így minél előbb lehetőséget kell adni arra, hogy a multhoz hasonlóan önállóan intézzék saját ügyeiket.

A székelység felbecsülhetetlen értékű kincsei Sepsiszentgyörgyön

A Székely Nemzeti Múzeum vezetősége lankadatlanul dolgozik

Tagadhatatlan, hogy a székelység legnagyobb kulturális kincse Sepsiszentgyörgyön van felhalmozva. Sepsiszentgyörgyön a Székely Nemzeti Múzeumban. Ennek az intézménynek életrekelése s arra a hatalmas nivóra emelése, ahol ma áll, fényes tanúsága a székely akaratnak.

Ötvennyolc esztendővel ezelőtt Vasady N. Gyula, dr. Finály Henrik kolozsvári egyetemi tanár mostohafia, Imecsfalván társalgás közben megjegyezte Cserey Jánosnének:

— A kuriában felhalmozott régiségekből csináljunk múzeumot.

És a kis tisztartói lakásban múzeumot csináltak.

Hat esztendőn át egyre gyarapodott a Cserey-kuria kis régiséggyűjteménye. A környék felfedezhető és felszínen lévő összes régiségeit odahordták. Ekkor a gyűjtemény magántulajdonosa, Cserey Jánosné erkölcsi kötelezettséget érzett arra, hogy közkinccsé tegye kis múzeumát. Adományozó levelében a „székelység multjának és jelenének előtűntetése” céljából az összekeléségnek adományozta az egészet.

A pontosan 8799 tárgyból álló múzeumot a sepsiszentgyörgyi Székely Mikó Kollégium által ingyenesen rendelkezésre bocsátott helyiségekben helyezték el. Itt került a múzeum élére Nagy Géza, aki fáradhatatlan lelkesedéssel hosszú éveken át gyűjtötte és rendezte a székely értékeket egészen 1890-ig, amikor a nagytudású régész Budapestre hívták. Utána a múzeum teljesen felújítottan

vezetősége szerződést kötött a Mikó kollégiummal, melyszerint a szállástadó intézmény tanári kara magára vállalta a múzeum közvetlen kezelését is.

Azóta a kollégium tanárikara ápolta és fejlesztette ezt a felbecsülhetetlen székely kincset. Hosszu időn át fáradhatatlanul dolgozott a múzeum előmenetelén Demjén Istvánon kívül dr. László Ferenc, aki 25 esztendőn át vezetete, rendezte földleletit és földalatti kutatásokkal gyarapította a múzeumot.

A dolgozni akaróknak panaszra nem volt okuk. Nagy és önzetlen munkájuk méltán gyümölcsözőt. 1911—12-ben dr. László, Csutak Vilmos tanártársával, a múzeum jelenlegi örövel és Gödri Ferenc akkori lelkes polgármesterrel elérte azt, hogy a tulajdonos és fenntartó székely nép önkéntes adományaiból az előzőleg vásárolt kétésfél holdas telekre Kós Károly tervei szerint, magyar stílusban, impozáns otthont létesíthetett a múzeumnak.

Azóta a Székely Nemzeti Múzeum saját házában nagyranőtt. Különösen az utóbbi időben Csutak Vilmos és hat tanártársa vezetése alatt érte el azt a keletet, mely külföldön is feltűnést keltett.

Csutak Vilmos és társai által végzett hatalmas munka értékét mégcsak nagy vonalakban sem lehet a jelen pillanatban megrajzolni. Unál inkább nem, mert most is állandóan dolgoznak. Újabb és újabb fejlődési lehetőségeken gondolkodnak. Céljuk az, hogy a székelység kulturáját és tudományát

sen e múzeum köré csoportosítsák.

Munkájuk elképzelhetetlenül nehéz. Nehéz, mert hiányzanak az anyagiak. Egyetlen fizetési gépirónót tartanak csak. A többi munkát önzetlen székelyek végzik. Jellemző a múzeum anyagi helyzetére, hogy még 1929-ben félmillió költséggelvetéssel dolgozott, míg az 1933-as költségvetés nem haladta meg a százezer lejt.

Pedig a múzeum naggyá nőtt. A hajdani Cserey-féle 8799 tárgy pontosan 233 ezer darabra szaporodott.

Most is szaporítják. Csutak múzeumőr a nyár folyamán Csikmenaság-Potyandon vásárolt egy 1762-ben épített székely házat. A tavasz folyamán Sepsiszentgyörgyre szállítják az épületet és a jubileumi évkönyv jövedelméből vásárolt új telken fogják felépíteni.

Tehát a Székely Nemzeti Múzeum fejlődése a gazdasági krízis dacára is tovább halad, hogy a székelység örökértékait felhalmozza.

Irni kell róla

hogy a Székely Mikó kollégium rendezte az 1920-as évek elején az első vendiák találkozót. Az ötlet meg is hozta méltó gyümölcsét, mert az öreg diákok adományaiból már 1926-ban modern leánygimnáziumot építettek. A minden évben megismétlődő vendiák találkozók pedig lehetővé teszik ennek az izig-vér-ig székely intézménynek a fenntartását. A hagyományos találkozók minden év február első szombatján ismétlődnek meg. A legközelebbi diáktalálkozó február harmadikán lesz, melyre az öreg, sok vihart látott tősgyökeres székely kollégium szeretettel várja volt növendékeit.

hogy a Lurez Gyula főparancsnoksága alatt elsőrendűen felszerelt Önkéntes Tüzoltó Egyesület azon tagjait, akiknek mozgósítás esetén nem kell hadba vonulni, gáztámadás elleni védekezésre oktatják ki.

hogy az Iparosotthon zenekara Incze Árpád titkár vezetése alatt „Tul a Nagykrivánon” című operett előadására készül. A nagy eseményszámba menő előadás iránt már most nagy érdeklődés nyilvánul meg, ha ezt is el nem „toloncolják”.

hogy a Református Nőszövetség és a kath. Öltáregyesület lelkes hölgyei bőséges szeretetadományokkal látták el a karácsonyi ünnepek alkalmával a város szegényeit.

hogy úgy a református, valamint a róm. kath. egyházközségek hihetetlen anyagi gondokkal küzdenek. Különösen az iskolák fenntartása okoz nagy nehézségeket. Mindkét egyházközség tisztán kepejövödelmekből tartja fenn magát, melyeket a tagok a rettenetes gazdasági krízisre való tekintettel, nehezen tudnak megfizetni. A református egyházközséget újabb csapás fenyegeti. Az agrárkiszajátítások során 53 hold erdőt és 23 hold szántót vettek el tőle. Újabb ez sem elég. A még meglévő ingatlanaiából lövőtér céljaira újabb 55 holdat akarnak kizajátítani. Ugyáltszik, a géppuska sokkal fontosabb, mint egy egyházközség.

hogy a város katolikus közönsége január 13-ikára nagy ünnepre készül. Ez alkalommal akarják ünnepélyes keretek között újból életrehozni a Kath. Nőszövetség helyi tagozatának működését. Az ünnepély vezérszónoka dr. Gyárfás Elemér csikmegyei szenátor lesz. Az ünnepélyre dr. Szász Dezsőné és Csiki Irén egyfelvonásos darabokat készítenek elő. Ezzel alkalommal adták át hivatásának az újonnan modernül berendezett róm. kath. kisdudóvót is.

hogy a református egyházközség Kós Károly tervei szerint épített és modernül felszerelt kéttanerős elemi iskolájába a harmadik tanerő beállítását az illetékes tanügyi közegek nem engedélyezték. Hogy milyen országos okok késztették erre a közoktatásügyi kormányzatot, azt egyelőre titok fűdi, de a gondolkodó magyar ember kitalálja.

hogy a református leány- és legény-szövetségek felismerték, hogy a magyar ifjúságnak erős önképzésre van szükség. A felismerés nyomán erős munkába fogtak. Programba vették az analfabéták iskolázását, a magyar irodalom és történelem tanítását, az egészségétan, fizika és matematika bővebb ismertetését. A példát nem ártana, ha a többi székely református is követné.

METZ ISTVÁN:

Mi lenne?

Kellemes ünnepeket! Boldog újévet! A lelki betegek értelmetlen macacssárával ismételtük ezeket a frázisokat, úgy tesszünk, mintha hinnénk, hátha mégis most az egyszerű megfogán az áldás és kényszeredetten ünnepelünk ahelyett, hogy halotti torra gyűlnénk össze. Rángatjuk egymás kezeit, leveleket küldözgetünk, mert struccfejünket bedugjuk a porba, a hóba, csak éppen hogy meg ne lássuk a kiábrándító, hamisítatlan valóságot.

Minden év egy újabb csalódás és birkatürem, de birkamentálitás is kell ahhoz, hogy újból és újból kikiáltssuk a pusztába hangzó szavakat: Kellemes ünnepeket! Boldog újévet!

Molter Károlyra mindig valami különös értelmetlenséggel néztem, ahogy éveken át következetesen minden nap ezekkel az anachron szavakkal bucsuzott: Boldog újévet! De január elsején hiába várta tőle az ember, hogy elmondja az obliagát szerencsekívánatot. És amikor Molter az elmúlt újév napján ismét vonakodott a stereotip jókívánságtól, ráébredtem, hogy ennek a gyenge viccen tulajdonképpen mély, szatirikus értelme van. Ezeket a frázisokat igenis el kell koptatni, nevetségessé kell tenni, ezt az ünnepi diszruhát el kell hordanunk hétköznapiokon, mint a munkanélküli a szmokingját, mert neki már nincs ünnepe, amikor felvehetné.

Jean Richard Bloch írja egyik tanulmányában, hogy mai életünk legnagyobb zűrzavarát a fogalmaknak, a kifejezéseknek hamis vágányra tolódása okozza. Az élet mozog, rohan, átalakul és a szavak megmaradtak, de ma már üresen csengenek, nem fedik eredeti értelmüket, nem is fedhetik a megváltozott életviszonyok között.

Igy váltak a szavak frázisokká, a megállapítások fikciókká, az igazságok hazugsággá s ez a siralmas dekadencia jellemzi ma az élet minden megnyilvánulását.

Nagyon sokszor az igazságszolgáltatás a törvény nevében az emberi jogokat, az élet igazságait tiporja, a közoktatás az oktalanóságok szörnyűségeivel méltatlankodik az ifjúságot. A termelés trösztérdekeltiségei megfojtják a termelő munkásságot, a fogyasztás hiánai tönkre spekulálják a fogyasztókat. Az adó a salus rei publicae helyett elsorvassa a polgárokat és így tovább!

Politikusok, pénzkapacitások, sajtó, mind mind tele vannak üres frázisokkal, de tele vagyunk velük mi is, két milliárd polgára a Földnek, megfertőzte a mi lelkiünket is és ma már az egész világ dobálódik a nagy szavakkal, amelyek mögött nincs semmi. Jól megmondta Zerkovitz nevű kosorus költőnk: „Minden csak komédia!”

Mert fikció ma minden: a hit, az elv, a hűség, a becsület, a munka! Fikció az alázat, mert kényszerítve van és fikció a hatalom, mert csak kártyavár. Fikció a „van szerencsém!”, mellyel hitelezőinket köszöntjük és fikció a „jó napot kívánok!”, amellyel ügyfelünkhez lépünk be végrehajtás végett. Fikció a részvét, amit ellenségünk halálánál fejezünk ki és fikció a szerencsekívánat, amivel riválisunkat halmozzuk el. Ha az orvos örövend, hogy betegét mégse kell megoperálnia, ha a suszter boldog, hogy milyen jól tart a legutolsó talpalás, ha az ügyvéd megelégedett, hogy A contra B kibékültek, — mind, mind fikció.

De talán a legszörnyűbb mindezek között az „örvendek!” Ugyan, ugyan! Hogy is lehet az, hogy ma, amikor az egész világ tele van bánattal, gondnal, senki se mondja: busulok! Ezzel szemben hovatovább mind ritkábban ér öröm, de annál gyakrabban „örvendek!” Leginkább akkor illik örövendni, ha egy közutaltnak „örvendőt” mutatnak be. Ilyenkor az örömtől repesve szorongatjuk a kinyújtott kezét, sőt a keztyűt is lehúzzuk, hogy ez az érintkezés még bensőségesebb legyen.

Meddig mehet ez így tovább? És mi lenne, ha egyszer véget vetnénk ennek a hazugság-özönnnek? Mi lenne, ha a kézfogás előtt keztyűt húznánk, ha őszintén elismernénk, hogy feleslegesnek tartjuk a mások szennyes, influenzával összeprűszkolt kezét megfogni? Mi lenne akkor, ha nem engednénk, hogy az ellenszenves bemutatkozások nekem, ha hitelezőnek kijelentem, hogy undorító pechem van, ha látom. Ha nem kellene részvét-

Franciaország vámintézkedésekkel akarja Németországot Genfben visszakényszeríteni

Anglia is azt kívánja, hogy a francia emlékirat hangja enyhébb és udvariasabb legyen

Páris, január 2.

Párisban nagy feltűnést keltett az a hír, hogy Francois Poncet, Franciaország berlini nagykövete, mielőtt visszatávozott Berlinbe, hogy a francia kormány emlékiratát Hitlernek átadja, hosszasan és behatóan tanácskozott a francia kereskedelemügyi miniszterrel.

A párisi sajtó ezzel a tanácskozással kapcsolatban azt állítja, hogy a követ és a miniszter azokról a vámintézkedésekről beszéltek, amelyeket akkor léptet Franciaország életbe, ha a németek fegyverkezési követeléseikről le nem mondanak.

Franciaország, — ebből a jelentésből legalább is az világlik ki, — a végső pillanatban kereskedelmi és gazdasági nehézségeket akar Németországgal szembeállítani, hogy a német birodalmat így kényszerítse vissza Genfben.

Nagyon érdekes még a Journal mai cikke is, amely azt írja, hogy egy Franciaországgal nagyon jó barátságban élő hatalom (nyilván Angliára céloz itt a lap) az emlékirat elkü-

dése előtt a leghevesebben állást foglalt amellett, hogy a kormány az emlékirat hangját enyhítse és követeléseit mérsékelje. Ez, — mondja a Journal, — nem sikerült és az emlékirat eredeti szövegében ment el.

— Mindenesetre, — mondja a lap, — tiltakoznunk kell az ellen, hogy a kormány a minisztertanács határozatán valamit is változtatson és meg kell állapítanunk, hogy nagyon nehéz a helyzete ma Franciaországnak, amelynek nemcsak ellenségeit, a németeket, hanem még a barátait, Angliát is el kell hallgattatnia.

MA ÉRKEZIK SIR SIMON RÓMABA

Római jelentések egyébként arról számolnak be, hogy Sir Simon angol külügyminiszter ma reggel elhagyta Caprit és már a délelőtti folyamán Nápolyba érkezett. Innen vagy autón, vagy vonaton folytatja útját Róma felé, ahová még a mai nap folyamán meg kell érkeznie.

Hír szerint Simon és Mussolini még a mai nap folyamán találkozni és tanácskozni fognak.

LEGUJABB

AZ ALAGI GYILKOSSÁG ÜGYÉBEN

érkezett legújabb jelentés szerint szemlélhetőleg megdől Bognárné az a védekezése is, hogy önvédelemből ölte meg férjét. A gyilkos asszony tudvalevőleg azt állította, hogy férje le akarta löni őt. A csendőrség azonban kiderítette, hogy Bognárné nem is volt revolvere. A szerencsétlen különben is nem pisztollyal, hanem késsel ölték meg, amint ez a sérülések nyomaiból megállapítható. De mégha Bognár tényleg fegyvert emelt volna is feleslegére, akkor sem hihető, hogy az asszony, mint vallomásaiban állítja, — ki tudta volna azt csavarni kezé-

ből, hiszen a hentesmester robusztus, nagyerejű ember volt, míg a gyilkos asszony meglehetősen gyenge teremtés.

Minden jel arra mutat, hogy az asszony halálos szurást ejtett alvó férjén.

Mielőtt a nőt a pestvidéki ügyészség fogházába szállították, azt kérte, hogy még egyszer találkozhassék fiával. Mikor kívánságát teljesítették és fiát hozzávezették, az asszony sirva borult a gyermek nyakába.

— Jaj, Istenem, mit tettem, megöltem az apádat! — jajveszékelt.

A gyermek csak ekkor tudta meg, mi történt apjával.

A gyilkos Bognárnéra valószínűleg halálos ítélet vár.

Öngyilkos lett, mert megbüvölték a szellemek

A cselédleány 50 ezer leje

Nagyvárad, január 3.

Tegnap szállították a kórházba Horváth Julia 32 éves, Deák Ferenc-utca 5. szám alatt lakó szolgálóleányt, aki zsirosszódával megmérgezte magát. Sérülései elég súlyosak s az orvosok véleménye szerint életben marad ugyan, de teljesen egészséges sohasem lesz. Az ügy hátterében először szerelmi csalódást gyanítottak, a vizsgálat során azonban bonyolódott história derült ki, amelyet még most sem denitettek fel teljesen a hatóságok.

Először is kiderült, hogy Horváth Juliát három nappal ezelőtt felkereste Aromics Mihályné, egy Deák Ferenc-utcai cipész felesége és Oláh Ferencné, aki a Sándor-utcai szeszgyárban lakik. Azt ajánlgatták a nyilván babonás cselédleánynak, hogy „megbüvölük” a szeretőjét, aki elhagyta. Csak pár száz lej kell hozzá, meg egy darabka a ruhájából. Az alkut megkötötték, de többet nem je-

látogatást tennem ott, ahol nem szeretnek, ha nem kellene gratulálnom annál, aki gyűlöl? Mi lenne, ha főnökömtől alá-szolgálja helyett megkérdeném, hogy meddig akar még ingyen dolgoztatni, ha lelképásztornak a templomban illedelmesen odaszólhatnék, hogy lenne szíves ő is úgy élni, ahogy tőlem kívánja?

Mi lenne, ha jótékonytalanul bálon leköpnénk az öt-tízrezes ruhákat, amelyek pont erre az alkalomra készültek, ha a flekkenezőben a szomszéd asztal gazdag vendége elől elkaphatnánk a tizenegyedik szelet karajt és odaadnánk a hiába ott ácsorgó koldusnak, ha a moziban zsebkéssel a vászonba hasítanánk abban a pillanatban, mikor a herceg elveszi a varróleányt, ha az operétszínházban tüzet kiáltanánk a „nagy” duettnél és az után maglyába raknánk — nem Tollert, Ludwigot, Thomas Mannt és Einsteint,

lentkeztek. Három napra rá aztán megtörtént az öngyilkosság. Horváth Julia magához térve, a kórházban is azt vallotta, hogy a szellemek rontották meg és parancsolták rá az öngyilkosságot.

Másik ága az ügynek, hogy a Marosvásárhelyről elszármazott nő még régebben odaadta kölcsönbe 50 ezer lej megtakarított pénzeszközét egy R. A. nevű ottani cukorgyári hivatalnoknak, aki a magyar világban szolgabíró volt. A pénzt többször kérte, de mindeddig nem kapta vissza.

A rendőrség most nyomoz, hogy az ügy homályos hátterét és a történetek összefüggéseit felderítse.

Elhalasztják a kisántant érkekezletet

Bukarest, január 3.

Az Adeverul úgy értesül, hogy a kormány a Romániát ért gyász miatt lépéseket tett a prágai és belgrádi kormányál, hogy a január 8—9-ikére kitűzött kisántant-érkekezletet halasszák el.

hanem Courths Mahlert, Elinor Glynt, Színházi Ujságot és a Hálószoja és Vidéke c. riportlapot?

Mi lenne, ha választáskor nem váltanánk ki az igazolványokat, hanem odaállnánk a szavazóhelyiség elé kórusban röhögni? És mi lenne, ha az utcaseprőben legalább is ugyanazt az érző lelket látnánk, mint az iparvállalati vezérigazgatóban? Ha a kiöregedett pincérnek negyven éves jubileumán ép úgy lelkesülnénk, mint az örökifjú primadonna „müködésének” tízéves évfordulóján?

Mi lenne, ha az ember — ember lenne? Lennének: igazi, emberi karácsonyok, kívánság nélkül is boldog újévek

De mi egyelőre csak tovább hangoztatjuk frázisainkat. Ugyilátszik, megérdemli sorsát az ember!

Ezen a gömböslaku elmeegógyintézetben!

TALLÓZÁS

Van vagy nincs?

Néhány héttel ezelőtt felmerült a hír, hogy a Gömbös-kormány válságba került. Akkor cáfolták és azt állították, hogy a magyar politikai életben évről évről legalább egyszer fel kell merülni hasonló légbőlkapott válsághíreknek. A politikai hisztériának is vannak törvényei. A magyar parlamentben 85 szavazattal 57 szavazat ellenében fogadták el a nyugdíjtörvényt. Ennél az aránynál nem az a súlyos, hogy magas az ellenzéki szavazatok száma, hanem az, hogy alacsony a kormánypárti voksok végösszege. Azt mondják, — újból mondják — hogy a kormánypárt egyrésze elfordult Gömböstől. Most már a párt-tagok elfordulásáról is beszélnek, eddig csak arról süttogtak, hogy Keresztes-Fischer belügyminiszter és a miniszterelnök között vannak — még pedig külpolitikai kérdésekben — véleménykülönbségek. Még egy-két ilyen szempontja és egész pontosan meg lehet állapítani, hogy Magyarországon kormányválság van-e valóban, avagy tényleg nincs.

Kétszázötvenezerrel huszonöt ezerre

A német sajtónak is megvan a maga statisztikai intézete. Ez az intézet (Institut für Zeitungskunde) most nagyon érdekes adatokat közöl az új német sajtóviszonyokról. Jelenti a hivatal, hogy az eddigi 2700 német napilap közül ma már csak 1200 jelenik meg. Október elsején ebből az 1200 napilapból naponta 500 millió példányt nyomtak, míg egy évvel ezelőtt egy milliárd volt a német napilapok összpéldányszáma. A szerkesztők száma a Harmadik Birodalomban 19.200-ról 5.300-ra zuhant. A teljes képet azonban csak az egyes lapok jelenlegi példányszáma mutatja meg. A „Berliner Morgenpost” példányszáma 750 ezerrel 200 ezerre, a „B. Z. am Mittag”-é 200 ezerrel 60 ezerre esett. A német világlap, a „Berliner Tageblatt” példányszáma pedig az ismert 250 ezerrel 25 ezerre esett alá. A teljes hitelesség kedvéért még csak annyit, hogy mindezeket a hivatalos adatok alapján a CEPS-iroda jelenti.

A bankárság, mint szegényfolt

A londoni „Economist” kiküldött tudósítója most bejárta Amerikát és a többiek között elmondja, hogy Amerikában bankárnak lenni e percben éppen olyan kellemetlen, mintha Németországban valaki — zsidó. Az amerikai tömegek ideáljai gyorsan leszerepelnek. Hajdanában a Selfmademan volt az ideál: az az ember, aki a semmiből felkapaszkodott. Utána a pénzember jött, mint herosz. Istentként imádták azt, aki a tözsdén és egyéb manővrozásokkal pénzt tudott teremteni. Ma már a bankárt kiviccelik. Az Economist tudósítója elmondja, hogy ilyen tréfákat írnak a bankárokról: „Igen, öregem — mondja a bankár — végre állásom van, elnöke lettem egy banknak, de nagyon kérék, ne mond meg az édesanyámnak, mert ezt a szegényt nem élné szegény tul.” Jellemző tréfa és egyben biztató előjel is. Ha a bankári pénzhűség, mint keresetforrás valóban megszűnik, talán csak mégis megél majd az amerikai.

Nem lehet félreérteni

A „Deutsche Allgemeine Zeitung” 570—571-es számában az alábbi hirdetés jelent meg: „Külföldi német, aki egészen közel lakik a Birodalom határához, 45—50 év közötti magas szellemiségű úrral összekötöttet keres. Érdekes levélváltás fejlődhetné ki. Ennek a levelezésnek az volna a célja, hogy belőle a hétköznapi érintkezésen túl magasán felülálló barátság fejlődhesse, amihez azonban foglalkozásbeli és pénzbeli mozgékony-ság szükséges.” Határszél... levél... érdekes... pénz... Nem lehet félreérteni.

Biri néni

szakácskönyve a legjobb s mégis a legolcsóbb. Ismét kapható mindenütt. Kemény kötésben 100.— lej. Postán utánvétellel szállítja a Brassói Lapok Könyvosztálya.

REUMÁK

Ischiás, Lumbago, Derékfájdalmak

Ha a SLOAN'S LINIMENT készítmény van, sem a reumatikus sem az izomfájdalmak nem tudnak ellenállni. A SLOAN'S LINIMENT gyorsan és biztosan csillapítja a fájdalmakat. Eppen ezért használják ezren meg ezren ezen a földön. Még ma vegyen egy üveggel. Használható reumák, is-

chiás, mellhüvelék derékfájdalmak, ficamodások és bármilyen izomfájdalom ellen. A SLOAN'S LINIMENT használata nagyon gazdaságos: egy üveg tartalma bőséggel ideig elegendő. Egy üveg ára Lei 75.—Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában.

SLOAN'S LINIMENT MEGSZÜNTETI A FÁJDALMAT

SPORT

A magyar csapatok vegyes eredményei

Vasárnap, valamint újév napján, belföldön sem labdarugó mérkőzések, sem számottevő téli sportesemények nem voltak. Noha a legjobban helyen enyhe időjárás köszöntött be, labdarugómérkőzéseket még nem lehetett tartani. A sportközönség érdeklődését a külföldi turaeredmények kötötték le.

Újévkor majdnem minden számottevő magyar csapat a külföldet járta. Egyrészt szép sikereket aratott, néhányan azonban gyászos vereségeket szenvedtek.

KATANIA: Budai „11” — A. S. Catania 1:1 (0:1). Az Olaszországban turázó budaiak izgalmas játék után csak döntetlent tudtak elérni. Az első félidő 25-ik percében a magyar csapatból Fekete öngólt vét, amit azonban a második félidő 18-ik percében sikerül kiegyenlíteni. A mérkőzés hátralevő része nyílt játékkal telt el. A mérkőzés december 31-én zajlott le.

ALGIR: Újpest vándorcsoport — Racing Universitaire 13:0 (5:0). December 31-iki mérkőzés. Az Újpest gólzápott zudított ellenfele kapujá-

ba. Góllövők: Avar és P. Szabó 2—2 góllal. A többi gólokon Pusztay, Szűcs, Jávör, Tamás és Kovács osztozkodnak.

ORAN: Boeskaï — Orán válogatott 4:0 (1:0). December 31-én. A Boeskaï briliáns játékot mutatott a helyi válogatottal szemben.

MARSEILLE: Donau — Ferencváros 6:1 (3:0). December 31-én. A Franciaországban turázó magyar és osztrák csapat mérkőzése, a francia közönség nagy érdeklődése mellett folyt le. A magyar bajnokság vezető csapata szinte érthetetlen módon, megsemmisítő vereséget szenvedett.

MÜNCHEN: München válogatott — Hungária 5:1 (5:1). A Hungária nem akarta szégyenben hagyni örök riválisát, a Ferencvárost; ő is csunya vereséget szenvedett külföldön. A bajor főváros válogatottjától 5:1 gólarányú vereséggel mérkőzött.

MARSEILLE: Ferencváros — Nemzeti 5:0. Január elsején a két francia turán levő magyar csapat bemutató mérkőzést játszott, amelyen a Ferencváros fölényesen győzött.

A román csapatok turaeredményei

A Franciaországban turázó NAC és Crisana győzelemmel fejezték be az évet, illetve kezdték meg újra az újévet. A NAC Oselben 7:4 (2:3) arányban győzött, míg a Crisana Cherbourgban a Normand csapatát 6:2 arányban, a Stele-át pedig 3:1 arányban verte meg.

A bukaresti Telefonklub jégkorongúto csapata még a múlt hét végén sikerrel mutatkozott be Bécsben, ahol a Cot-

tage E. V. csapatát 4:1 arányban megverte. Részdíjak: 1:0, 2:1, 1:0. A Telefonklubnak még egy mérkőzése van az osztrák fővárosban, ahol ugylátszik, több szerencsével járt, mint Budapesten. A győzelem a jelentések szerint megérdemelt volt.

Újabb jelentés szerint a Telefonklub jégkorongúto-csapata Csehországban Moravsko-Otravában az SK Viktovice ellen játszott és 2:0 arányban vereséget szenvedett.

Január 4-én a tátrai hegyekben vendégszerepel a Telefonklub.

Dakrysol hajtápszer

(Cholesterin — kén — tojásfehérje — növesztő hormonok).

Korcs hajnövése az előrehaladó hajhullás veszedelmes szimptomája. Ha nagyítóval megvizsgáljuk a fejbőrt, meggyőződhetünk a betegség előrehaladott állapotáról. A fejbőr megfeszült, gyakran már csak papírvastagságú és nehezen mozog, a rendes vastagságú haj bőven van még, de mellette már sok a kis, vékony hajszál. Ezek a többnyire csak 3—4 cm-re nőnek, néhány hónap múlva kihullanak és helyüket még kisebb hajszálak foglalják el.

A legfőbb ideje, hogy a fejbőr mesterséges táplálását és a fejmasszázst megkezdjük. Már egy hónap múlva láthatjuk, hogy a korcs hajszálakat erősebb haj pótolja és újabb korcsaj már nem nő utánuk.

Dakrysol hajtápszer és szappan minden szaküzletben kapható.

Professor Dr. F. SIGMUND, fiziolog. laboratóriuma, Stuttgart.

Sepsiszentgyörgyi sport

Sepsiszentgyörgyön két egyesület képviseli a sportot. Külle József elnökle alatt működik a Teniszkлуб. Ez az alakulat a teniszen kívül a téli korcsolyát részesíti előnyben. Nagyszerű jégpályája van. Ezzel kapcsolatosan szükségessé tartjuk a vezetőég figyelmét felhívni a jégkorongútozásra. Romániában alig van alkalmasabb terepe a télisportoknak, mint a Székelyföld. Így a jégpályákkal rendelkező egyesületeknek erkölcsi kötelessége minél szélesebb körbe bevezetni a télisportok ágait. A sepsiszentgyörgyi Teniszkлубnak is vannak megfelelő erők, akikből egy kezdő jégkorongúto csapatot össze lehetne állítani. A csikszereadai CSC. elő példa arra, hogy erős akarattal mivé lehet fejleszteni vidéki csapatot is.

A másik egyesület az MTE. munkás alakulat. Kizárólag labdarugásra fektette eddig a súlyt. Most klubhelyiséget bérelt, ahol nagy tanácskozások folynak a birkozó-szakosztály felállítására érdekében.

A sepsiszentgyörgyi sportélettel kapcsolatosan sajnálattal kell megállapítanunk azt a való tény, hogy a télisportok, kivéve a kedvtelésből üzött korcsolyázást, teljesen hiányoznak. Turisztika sincs. Ezeket az égbekiáltó hiányokat a lehető legkorábbi időn belül pótolni kell, annál inkább, mert a Székelyföld más városaiiban ezen a téren rohamos

fejlődés indult. Sepsiszentgyörgynek sem szabad lemaradnia.

SPORTHIREK

Az angol labdarugóválogatott tavasszal kontinentális turára indul. Egészen biztosan ellátogatnak Budapestre is.

A Stadiul Român, a kitünő bukaresti rugbi-csapat francia és olasz turára indult. Velük utazott el Manea, a neves bukaresti futó is, aki január 14-én Párisban szerepel a L'Auto sportlap által rendezett mezei futóversenyen.

Az országos sikerseny után a staféta és távfutóverseny dijkiosztása a Hohe-Rinnen lesz február 4-én, az ugró és összetettverseny dijkiosztása pedig a brassói Korona-vendéglőben, február 11-én.

Szerkesztői üzenetek

Rézfokos. Vannak témák, amelyeket nem szabad többé megírni. Szépprózában legalább is nem. Ilyen például az Ön témája. Elirták ezt a témát a belletrisztika elől az újságírók. Nap-nap mellett elirták és nap-nap mellett elírják. Minden finomságát, vadságát, bujaságát és gonoszságát százezerszer megírták. Elorozták a szépirodalomtól. Biztosan a mai lapban is megírtuk vagy — négy-szer. A másik kedves, ügyes és ötletes: jönni fog.

S. S., Brassó, Derestyei-ut. Mély megindultsággal olvastuk végig hosszú levelét. Ne higgye, hogy egyedülálló esetet írt meg benne. Az iszások, dologtalan szülő, aki fejletlen gyermekeit zaklatja ki a tél kegyetlen hidegbe, najnos, nagyon is ismert figurája a mai társadalomnak. Megírni, megszéllőztetni az ilyen esetet nem is érdemes, hiszen ugy sincs meg a remény arra, hogy az érdekelteken segítsünk. Leghelyesebb volna azonban az illetékes hatóság figyelmét felhívni az esetre, hátha módot találnának arra, hogy azokat a sajnálatraméltó, szerencsétlen gyermekeket valahol elhelyezhessék.

Sok-sok nyomorgó kisbeteles, Brassó. Teljesen egyet értünk önökkel, áldatlan helyzetükben. Panaszos írásukat azonban nem használhatjuk fel, mert senki alá nem írta. Legjobb volna, ha a levél megírója befáradna délelőtt 9 és 11 óra között a szerkesztőségbe és aláírná a levelet. Tudnunk kell, hogy ki az állásfoglalás, a sajtóügyi felelősség miatt. Leveleket kivételesen néhány napig megőrizzük.

Márkás turókészítmények forgalombahozatalára, feltétlen garanciaként és agilis képviselőket keresünk, Nagyvárán, Szatmár, Marosvásárhely, Medgyes, Segesvár, Brassó részére. Január hó 9-től már idejükből készült tavaszi lptóitúrot szállítunk. Referenciákkal ellátott ajánlatok „Vitamin” tejterméküzem Arad, kiüldendők.

Keresünk használt, automatikus fűreszköszörülógépet,

gatter- és körfűreszlapok egyenes csiszolására. Csak kifogástalanul működő, modern gép ajánlható típus, gyártási év. ár és megtekintési hely megjelölésével. „Fűreszköszörülógép” jelige alatt a kiadó hivatalba.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lej, vastag betűkből 8 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Állástkeresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés négyeszeri feladásánál 25% engedmény. A hirdetési díjak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk.

Vétel-eladás

Megvételle keresek egy darab lokomobilt, vagy álló kazánt, Tüzelület legyen kb. 25 m². Kozma Hugó, Arad, Regele Ferdinand 62. 136

Keresek 720—800 cseplőgaranturát és nyolcas könnyű motort. Bertók Géza, Gănești, Târnava Mică. 138

BABITS MIHALY összes költeményei, 414 oldal, diszkötésben 120 lej. Kaphatók a Brassói Lapok könyvostályában, Brassó, Kapu-utca 56—58. az udvarban.

RÁDIÓ

a 7133-as 3 lámpás

Orion Super

800 lejes havi részletre
Bemutatás díjmentes
Rádiók nagy választékban

BRAUN S.

rádió- és villanyfelszerelési vállalat Brassó, Str. N. Titulescu (Tehénpiac) 7.

Komplett gőzmosóda-berendezés eladó. Mandula, Cluj, Bariju 4. 148

Állást nyer

Detazsalónót és perfekt ruhafestő-vegytisztító segédet munkavezetőnek felvesz Unió, Cluj, Bucovina 52. 147

A HAZICUKRASZAT KÉZIKÖNYVE, Krbekné kitünő munkája alapján a legegyszerűbb és a legkülönlegesebb téstákat mindenki házilag készítheti. A legjobb cukrászda otthon negyedannyi költséggel. Ára félvászon kötésben 40 lej.

A SIELEŚ A.B.C.-je

Írta: DÉVÁN ISTVÁN

Magyarország sibaínoka

Arató Gyula festőművész 95 rajzával.

Ára 90.— LEI

Kapható a

Brassói Lapok Könyvostályában
Brassó, Kapu-utca 53—58. az udvarban.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy a mindnyájunk által nagyon szeretett férj, nagyapa, apa, após, testvér és rokon

Bobancu Vazul

törvényszéki főjegyző

életének 54-ik és második házasságának 6-ik évében, f. hó 2-án rövid szenvedés után lelkét viszszaadta Teremtőjének.

Drága halottunk hült tetemét f. hó 4-én d. u. 3 órakor fogjuk a Szentjános-u. 8 szám alatti gyász- házából a bolgárszegi Szent-Miklós temetőbe örök nyugalomra helyezni.

Adj Uram
örök nyugalmat neki!
Brassó, 1934. jan. 2.

A gyászoló család.

Egy szülő sem nélkülözheti ezt a könyvet!

Üzenet az anyáknak

Ovodáskor és az első iskolaévek || Serdülőkor és az érettség kora

91 oldal Lei 108.— 79 oldal Lei 114.—

E két mű gyermeke lelki épségére vigyáz, — a lelki vezetés és nevelés nehéz művészetében nyújt Önnek biztos segítőkezet.

Írta: Prof. Dr. W. Stekel, fordította: Dr. Gartner Pál ideggyógyorvos.

Kapható a Brassói Lapok Könyvostályában Brassó, Kapu-utca 56—58.